

<<ՀՀ Լոռու մարզի Վանաձորի Ա.Խլղաթյանի անվան N 18 միջն. դպրոց>> ՊՈԱԿ

ՀՀ Լոռու մարզ, Վանաձոր, Երևանյան խճուղի 151, ☎ 3-78-09

vanadzor18@schools.am

Հաստատության տնօրեն՝ Թ. Թադևոսյան

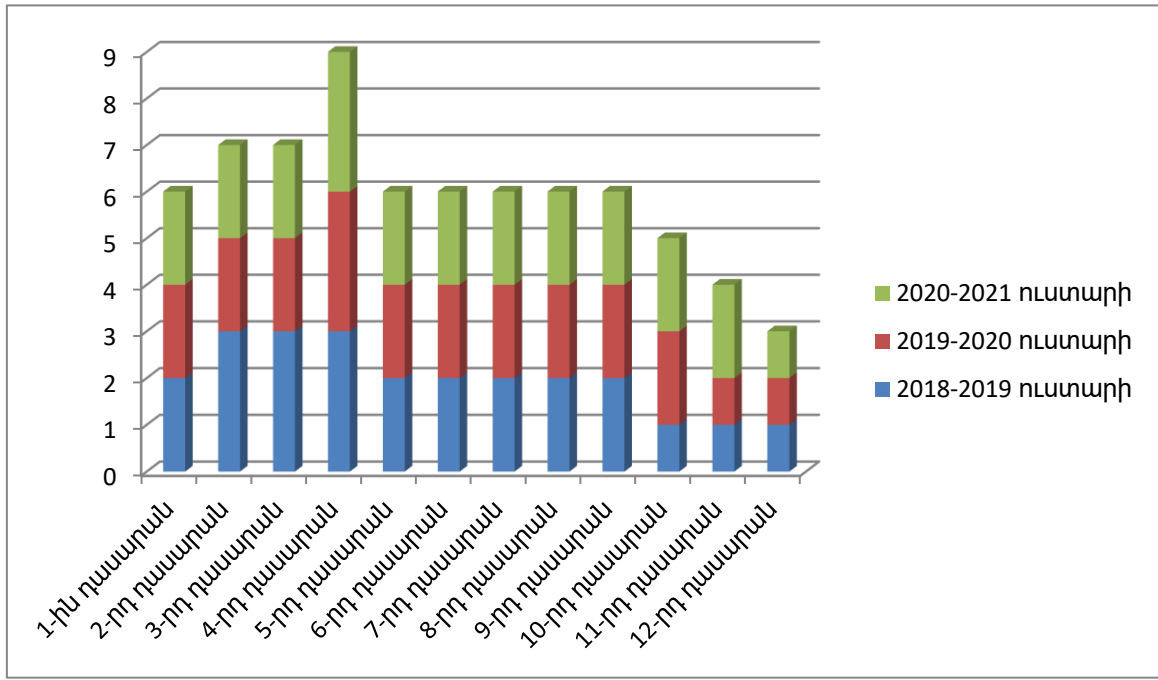

Ներքին գնահատում

2020-2021 ուստարի

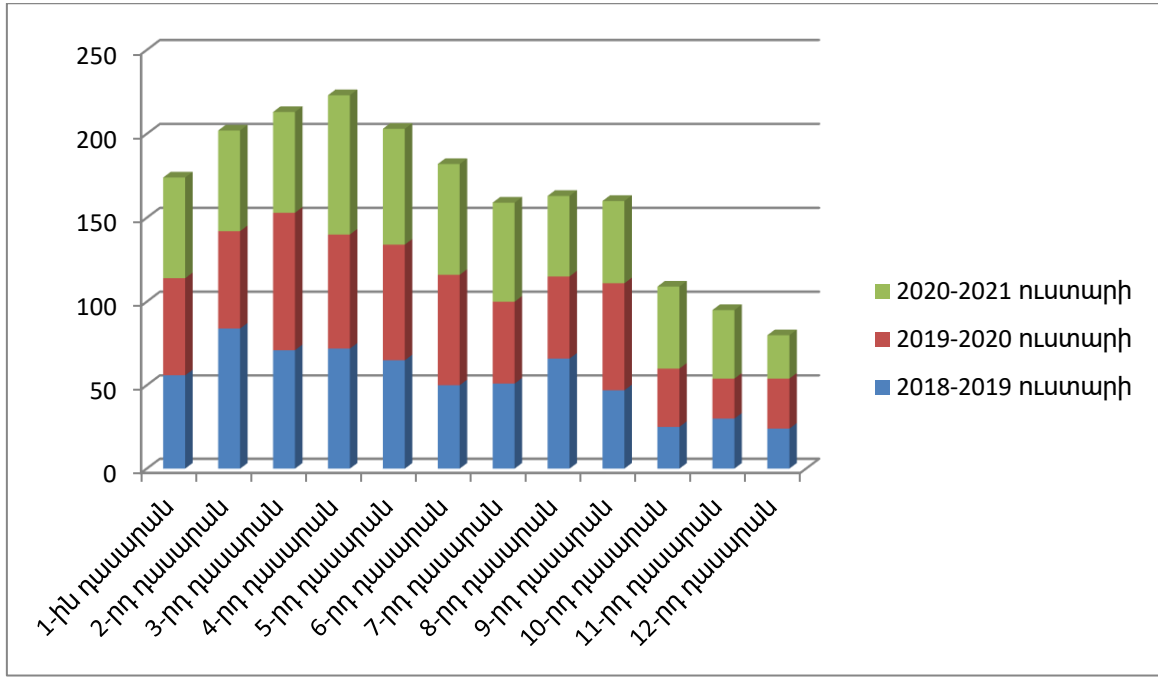
Աղյուսակ 1. Դասարանների թիվը՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Դասարանների թիվը	2018-2019 ուստարի	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
1-ին դասարան	2	2	2	հաստատուն
2-րդ դասարան	3	2	2	հաստատուն
3-րդ դասարան	3	2	2	հաստատուն
4-րդ դասարան	3	3	3	հաստատուն
5-րդ դասարան	2	2	2	հաստատուն
6-րդ դասարան	2	2	2	հաստատուն
7-րդ դասարան	2	2	2	հաստատուն
8-րդ դասարան	2	2	2	հաստատուն
9-րդ դասարան	2	2	2	հաստատուն
10-րդ դասարան	1	2	2	հաստատուն
11-րդ դասարան	1	1	2	աճ
12-րդ դասարան	1	1	1	հաստատուն
Ընդամենը	24	23	24	աճ

Աղյուսակ 2. Ըստ դասարանների՝ սովորողների թիվըընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Սովորողների թիվը	2018-2019 ուստարի	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
1 -ին դասարան	56	58	60	աճ
2-րդ դասարան	84	58	60	աճ
3-րդ դասարան	71	82	60	նվազում
4-րդ դասարան	72	68	83	աճ
5-րդ դասարան	65	69	69	հաստատուն
6-րդ դասարան	50	66	66	հաստատուն
7-րդ դասարան	51	49	59	աճ
8-րդ դասարան	66	49	48	նվազում
9-րդ դասարան	47	64	49	նվազում
10-րդ դասարան	25	35	49	աճ
11-րդ դասարան	30	24	41	աճ
12-րդ դասարան	24	30	26	նվազում
Ընդամենը	641	652	670	աճ

Աղյուսակ 3. Հնդիանուր տվյալներ սովորողների վերաբերյալ՝ ընթացիկ և նախորդ 2

Ցուցանիշը	2018-2019 ուստարի	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա սկզբին՝ տվյալ ուստարվա սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ	641	652	666	աճ
Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա վերջին՝ տվյալ ուստարվա հունիսի 19-ի դրությամբ	631	647	670	աճ
Ուսումնական տարվա ընթացքում ընդունված սովորողների թիվը	11	9	23	աճ
Ուսումնական տարվա ընթացքում հեռացած սովորողների թիվը	21	14	19	աճ

ուստարիների համար

Աղյուսակ 4. Ընդհանուր տվյալներ ուսուցիչների վերաբերյալ ընթացիկ և նախորդ 2ուստարիների համար

Ցուցանիշը	2018-2019 ուստարի	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	Փոփոխ ների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Ուսուցիչների ընդհանուր թիվը	48	46	44	նվազում
Ուսուցիչների միջին շաբաթական ճանապարհ եռնվածությունը կամ դրույքաչափը	17.6	16.4	16,9	աճ

Աղյուսակ 5. Տվյալներ ուսուցիչների տարիքային բաշխվածության վերաբերյալ ընթացիկ և նախորդ 2ուստարիների համար

Ուսուցիչների թիվը	2018- 2019ուստարի	2019- 2020ուստարի	2020-2021 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Մինչև 30 տարեկան	4	4	5	աճ
31-ից 40 տարեկան	14	14	14	հաստատուն
41ից -50 տարեկան	17	15	12	նվազում
51-ից -55 տարեկան	6	4	3	նվազում
56 տարեկան և ավելի	7	9	12	աճ

Աղյուսակ 6. Տվյալներ ուսումնական հաստատության ղեկավար և վարչական կազմի վերաբերյալ

Պաշտոնը	Անունը, ազգանունը, հայրանունը	Տվյալ պաշտոնում աշխատելու ժամանակահատված ը	Տվյալ հաստատությունում աշխատելու ժամանակա հատվածը	Պետական պարգևները, կոչումները և այլն
Տնօրեն	Թադևոսյան Թագուհի Մարգարետունու	2020թ	2020թ	1-ին աստիճանի տարակարգ, պատվոգրեր
Ուսումնական գծով փոխտնօրեն	Վարդանյան Սուսաննա Անդրեասի	1994թ.	1983թ.	1-ին աստիճանի տարակարգ, պատվոգրեր
Մասնագիտացված կրթ ական աջակցություններ ի գծով փոխտնօրեն	Իլդարյան Լուսինե Էդվարդի	2018թ.	2004թ.	-
Տնտեսավար	Պողոսյան Արթուր Արշալույսի	2020թ.	2019թ.	-

Հաշվապահ	Գրիգորյան Նունե Հրանտի	2021թ.	2021թ.	-
Զինղեկ	Կոստանյան Գևորգ Վասիլի	2015թ.	2004թ.	1-ին աստիճանի տարակարգ, պատվոգրեր

Աղյուսակ 7.Տվյալներ ուսումնական.հաստատության կառավարման խորհրդի կազմի վերաբերյալ

Անուն, ազգանուն	Աշխատանքի վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը	Կրթությունը	Հաստատության խորհրդի կազմում ընդգրկված լինելու ժամանակահատվածը	Պետական պարգևները, կոչումները և այլն
Էլմիրա Վարդանյան	Վանաձորի N 18 մ/դ, ուսուցիչ	Բարձրագույն	25.01.2020թ.	1-ին աստիճանի տարակարգ
Լուսինե Խլղաթյան	Վանաձորի N 18 մ/դ, ՄԿԱ գծով փոխտնօրեն	Բարձրագույն	21.05.2019թ.	-
Աննա Սիմոնյան	Չի աշխատում	Բարձրագույն	20.10.2018թ.	-
Արմենուհի Կոստանյան	Չի աշխատում	Բարձրագույն	18.04.2019թ.	-
Դավիթ Ստեփանյան	ՀՀ Լոռու մարզպետարան	Բարձրագույն	21.05.2019թ.	-
Նաիրա Բարիկյան	ՀՀ Լոռու մարզպետարան	Բարձրագույն	21.05.2019թ.	1-ին աստիճանի տարակարգ
Սվետլանա Զաղացյանյան	ՀՀ Լոռու մարզպետարան	Բարձրագույն	21.05.2019թ.	-
Գայանե Մարկոսյան	ՀՀ Լոռու մարզպետարան	Բարձրագույն	21.05.2019թ.	-

Անուն, ազգանուն,	Աշխատանքի վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը	Կրթությունը	Հաստատության խորհրդի կազմում ընդգրկված լինելու ժամանակահատվածը	Պետական պարգևները, կոչումները և այլն
Մարինե Նահապետյան	ՀՀ Լոռու մարզպետարան	Բարձրագույն	13.05.2021թ.	-
Արփինե Մարտիրոսյան	ՀՀ Լոռու մարզպետարան	Բարձրագույն	13.05.2021թ.	-
Լևոն Սաղաթեյան	ՀՀ Լոռու մարզպետարան	Բարձրագույն	13.05.2021թ.	-
Գոհար Ղևոնդյան	ՀՀ Լոռու մարզպետարան	Բարձրագույն	13.05.2021թ.	-

ԱրկադիՓելեշյան	Վանաձորի համայնքապետարան	Բարձրագույն	13.05.2021թ.	-
Էլմիրա Վարդանյան	Վանաձորի N 18 մ/դ, ուսուցիչ	Բարձրագույն	25.01.2020թ.	1-ին աստիճանի տարակարգ
Սուսաննա Խառատյան	Վանաձորի N 18 մ/դ, ուսուցիչ	Բարձրագույն	13.05.2021թ.	1-ին աստիճանի տարակարգ
Արմենուհի Կոստանյան	Չի աշխատում	Բարձրագույն	18.04.2019թ.	-
Աննա Միմոնյան	Չի աշխատում	Բարձրագույն	20.10.2018թ.	-

Դպրոցի կառավարման խորհուրդն աշխատում է ըստ նախապես հաստատված աշխատակարգի և ժամանակացույցի: Հաշվետվությունները ներկայացվում են ժամանակին:

Մաս 2. Ուսումնական հաստատության սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեությունը և առողջության պահպանումը

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության բնորոշման համաձայն՝ առողջությունը ոչ միայն հիվանդությունների բացակայությունն է, այլև անձի հոգևոր, ֆիզիկական, ու սոցիալական լիարժեք բարեկեցությունը: Աճող սերնդի հոգևոր, ֆիզիկական և սոցիալական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացումը հանրակրթության կարևորագույն նպատակներից է: Ուստի հաստատության խնդիրն է՝ ապահովել անվտանգ ուսումնական գործընթացի իրականացումը և սովորողների հոգևոր, ֆիզիկական ու սոցիալական լիարժեք բարեկեցությունն և համակողմանի զարգացումը:

Հաստատության գործունեության լիարժեք գնահատման գործընթացը ներառում է ուսումնական միջավայրի անվտանգության գնահատումը, որը վերաբերում է ոչ միայն սովորողների անվտանգ և առողջ կենսագործունեությանը, այլև ուսուցիչների, վարչական և սպասարկող անձնակազմի աշխատանքի, կյանքի և առողջության պահպանման համար անվտանգ պայմաններ ապահովելուն:

Հաստատությունում սովորողները և աշխատակազմը կարող են հայտնվել արտակարգ կամ վտանգավոր իրավիճակներում, բախվել ամենատարբեր պատահարների, վթարների կամ աղետների հետ: Ուստի, հաստատության ներքին գնահատման գործընթացում անվտանգության ապահովմանը և առողջության պահպանմանը վերաբերող ցուցանիշների ու չափանիշների ներառումը ենթադրում է, որ հաստատությունը պետք է գնահատի սովորողների ֆիզիկական և հոգեկան առողջությանը, անվտանգությանը սպառնացող առկա և հնարավոր վտանգները, միաժամանակ քայլեր ձեռնարկի դրանք վերացնելու ուղղությամբ:

Հաստատությունում սովորողների և աշխատակազմի անվտանգության ապահովումը չի հանդուրժում սպասողական, պասիվ կեցվածք, այլ պահանջում է ակտիվ նախաձեռնողական աշխատանք:

Հաստատությունն իր ներքին գնահատման հաշվետվության Մաս 2-ի պատրաստման համար պետք է վարի ***ինքնավերլուծության հաստուկ գրանցամատյան:*** և պահպանի այն թղթային և էլեկտրոնային տարբերակներով:

Հաստատությունում սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեության ու առողջության պահպանման գնահատման ցուցանիշները և չափանիշները դիտարկելով թիրախային՝ հաստատություններում վերոնշյալ գրանցամատյանում ազատ շարադրանքով պետք է նկարագրի իր տարածքի, շենքի ու շինությունների, գույքի անվտանգ շահագործման,

սովորողների և աշխատակիցների անվտանգ կենսագործունեության ապահովմանն առողջությամբ ապահովման հետևյալ ավազակներն են:

Գրանցամատյանի լրացման նպատակով ուսումնական հաստատությունը պարբերաբար՝ ռազմական, քան յուրաքանչյուր ուսումնական կիսամյակը մեկանգամ, պետք է իրականացնի **դիտարկում-փաստագրումներ**:

Դիտարկում-փաստագրումների իրականացման նպատակով տնօրենի հրամանով ձևավորվում է հանձնախումբ՝¹ և սահմանվում ժամանակացույց: Դիտարկումների արդյունքում գրանցամատյանում կատարվում են **գրառումներ**: Դիտարկման շրջաց կատարելիս հանձնաժողովը նկարագրում է առկա իրավիճակը և արձանագրում բացահայտված շեղումներն ու անհամապատասխանությունները: Դիտարկումների և գրառումների հիման վրա հաստատությունը կատարում է իրավիճակի **վերջնական գնահատում**: Վերջինս նպատակահարմար է կատարել նոր ուսումնական տարվան 2-րդ կիսամյակի նախապատրաստական աշխատանքների շրջանակներում՝ տարեկան 2 անգամ: Հաստատությունը, ըստ անհրաժեշտության, կարող է իրականացնել արտահերթ դիտարկում-փաստագրում, որի դեպքում կրկին գրանցամատյանում կատարվում է իրավիճակի արձանագրում:

Հաստատությունում սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեության ու առողջության պահպանման գնահատման ցուցանիշները և չափանիշները բերված են ստորև:

2.1. Ուսումնական հաստատությունը պահպանում է շենքի և տարածքի անվտանգ շահագործումը

1. Ուսումնական հաստատության տարածքը ցանկապատված է և անվտանգ է սովորողների ազատ տեղաշարժման համար:
2. Ուսումնական հաստատությունն ունի տարածք՝ մեկուսացված ու հեռացված ավտոճանապարհային գոտուց, աղմուկի, օդի աղտոտման աղբյուրներ հանդիսացող արդյունաբերական կամ այլ օբյեկտներից,
3. Արտակարգ իրավիճակներում հատուկ ծառայությունների մեքենաները կարող են անարգել մոտենալ հաստատության շենքին:
4. Ուսումնական հաստատության տարածքը մաքուր է, իսկ լաբորատորիաներում օգտագործվող այրվող և այլ վտանգավոր նյութերի թափոնները, աղբը կանոնավոր հավաքվում են հատուկ աղբարկղներում և դուրս են բերվում հաստատության տարածքից:
5. Ուսումնական հաստատության ամբողջ տարածքում պարբերաբար իրականացվում են միջոցառումներ՝ կրծողների և վտանգավոր միջատների, թափառողների, կատուների և այլ կենդանիների դեմ:

2.1 կետում բերված բոլոր հինգ չափանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումն իրականացվում է դիտարկում-փաստագրում մեթոդով և անհրաժեշտության դեպքում լրացուցիչ հարցումների միջոցով:

Դիտարկում-փաստագրում իրականացնելիս հաստատությունը պետք է առաջնորդվի համապատասխան նորմատիվային և իր ներքին փաստաթղթերով: Իրավիճակը, ըստ վերը բերված 1-ից 3-րդ չափանիշների նկարագրելիս, պետք է օգտվել հաստատության պլան-հատակագծից: 4-րդ և 5-րդ չափանիշների համար պետք է հիմք ընդունել ՀՀ մարզպետների և Երևանի քաղաքապետի որոշումները, ինչպես նաև, առկայության դեպքում, հաստատության կողմից համապատասխան կազմակերպությունների (ախտահարման-կանխարգելման, արտակարգ իրավիճակների ծառայության և այլն) հետ կնքված պայմանագրերը:

¹Կարելի է ստեղծել մեկ հանձնաժողով՝ ամբողջ ներքին գնահատման հաշվետվության պատրաստման համար

Համապատասխան փաստաթղթերի առկայության և գործողության ժամկետների, այդ թվում պայմանագրերի պայմանների կատարման մասին պետք է նշվի գրանցամատյանում և այնուհետ ներառվի ինքնավերլուծության հաշվետվության մեջ:

2.2. Ուսումնական հաստատությունում պահպանված են սովորողների և աշխատակազմի համար ուսումնական գործընթացի և աշխատանքի կազմակերպման համար անհրաժեշտ անվտանգության և սանիտարահիգիենիկ նորմերը, կազմակերպված են առողջության պահպանման համապատասխան ծառայություններ

1. Ուսումնական հաստատության շենքը վերանորոգված է:
2. Ուսումնական հաստատության շենքի շահագործումը համապատասխանում է շահագործման անվտանգության նորմատիվներին:
3. Ուսումնական հաստատության շենքում առկա են դեպի դուրս բացվող պահուստային ելքեր:
4. Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է կապի և արտակարգ իրավիճակների ազդարարման համակարգով:
5. Ուսումնական հաստատության շենքը հարմարեցված է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք (այսուհետ՝ ԿԱՊԿ) ունեցող սովորողների անվտանգ տեղաշարժ և ուսուցում ապահովող պայմաններին (թեք հարթակներ, լայն դռներ և այլն):
6. Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է սարքին վիճակում գտնվող հակահրդեհային, անվտանգության լրակազմով, տանիքը պատված է հրակայուն նյութերով:
7. Ուսումնական հաստատությունում ոչ կառուցվածքային վտանգներ չկան:
8. Ուսումնական հաստատության համակարգչային սարքավորումները, հեռուստացույցները ամուր եւ տեղադրված և ամրացված են աշխատատեղերին,
9. Ուսումնական հաստատության անիվներով տեղաշարժվող ծանր իրերն ամրացված են հատակին:
10. Ուսումնական հաստատության կահույքի բաց դարակներից հեռացված են ծաղկամանները, նկարները, դեկորատիվ իրերը:
11. Ուսումնական հաստատության միջանցքների հատակները սայթաքուն չեն, իսկ եթեձածկված են ուղեգորգերով, ապա վերջիններս ամրացված են հատակին:
12. Ուսումնական հաստատության ստորին հարկերի պատուհաններն ունեն շարժական մետաղյա վանդակաձաղեր:
13. Ուսումնական հաստատության կահույքը համապատասխանում է անվտանգ կենսագործունեության պահանջներին, ամուր և բարվոք վիճակում է:

2.2. կետի 1-ից 13-րդ չափանիշների համար անհրաժեշտ է իրականացնել դիտարկում-փաստագրում և կատարել համապատասխան գրառումներ գրանցամատյանում:

1-ին չափանիշի համար գրանցամատյանում անհրաժեշտ է արձանագրել հաստատության շենքի ֆիզիկական վիճակը, ու նշել, թե ինչպիսի վերանորոգման կարիք ունի այն՝ կապիտալ, մասնակի, ընթացիկ: Այնուհետև ցանկալի է մանրամասնել վերանորոգման կարիքները և տալ դրանց մոտավոր ֆինանսական գնահատականը:

2-րդ չափանիշի համար գրանցամատյանում պետք է արձանագրել, թե արդյոք շենքը կայուն է վտանգների կամ դրանցից որևէ մեկի ազդեցության նկատմամբ (օրինակ՝ ուժեղ քամիներ, սողանքներ, երկրաշարժեր, հրդեհներ, խոնավություն և այլն):

3-ից 13-րդ չափանիշների համար դիտարկում-փաստագրման միջոցով անհրաժեշտ է մեկ առ մեկ անդրադառնալ համապատասխան անվտանգության չափանիշներին և պարզաբանել, թե արդյոք հաստատության շենքի շահագործումը համապատասխանում է շահագործման անվտանգության նշված նորմերին:

2.2. կետի հաստատության շենքի և դրա շահագործման անվտանգությունը նկարագրող 4-ից 6 ցուցանիշները չափանիշները վերաբերում են սովորողների և աշխատակազմի տարհանման պահանջներին և հետևյալն են՝

14. Ուսումնական հաստատությունում մշակված և առկա է սովորողների ու անձնակազմի տարհանման պլան, որում հաշվի են առնված նաև հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքները.
15. Ուսումնական հաստատության նախասրահում, բոլոր հարկերում, դասասենյակներում փակցված են տարհանման պլան-սխեմաները՝ համապատասխան գունային ցուցալաքներով.
16. Ուսումնական հաստատության տարհանման ուղիները ազատ են ավելորդ իրերից և արգելափակված չեն ծանր իրերով:

14-ից 17-րդ չափանիշների համար ևս պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրում և հաջորդիվ անդրադառնալ սովորողների և աշխատողների տարհանման խնդրներին: Դիտարկման արդյունքները պետք է գրանցել գրանցամատյանում և կցել տարհանման պլանը:

Ներքին գնահատման նպատակով ինքնավերլուծության հաշվետվության պատրաստման ժամանակ 2.2 կետի չափանիշներին համապատասխանության դիտարկում իրականացնելիս պետք է հիմք ընդունել ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի նոյեմբերի 10-ի «Շենքերի և շինությունների մատչելիությունը բնակչության սակավաշարժուն խմբերի համար» շինարարական նորմերի հաստատման մասին» թիվ 253-Ն հրամանը:

2.3. Ուսումնական հաստատության նախագծային հզորությունը նկարագրող ցուցանիշներ և չափանիշներ

Հաստատությունը պահպանում է իր նախագծային հզորությունը:

1. Ուսումնական հաստատությունում սովորողների թիվը համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած տարածքների հաշվարկման նվազագույն նորմատիվներին և հաստատության լիցենզիայով սահմանված սահմանային տեղերին:
2. Ուսումնական հաստատության դասասենյակներում նստարանների թիվը և դրանց միջև հեռավորությունը համապատասխանում են առողջապահության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած նորմերին;
3. Ուսումնական հաստատության սովորողները «Ֆիզկուլտուրա» առարկայի ուսումնական դասընթացները անցկացնում են մարզադահլիճում:

2.3. կետի չափանիշները ինքնավերլուծության հաշվետվությունում ներառելիս պետք է օգտվել ոչ միայն ուսումնական հաստատության շենքի պլան-հատակագծից և դրա հիման վրա կազմված «Կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոն» ներկայացվող ամենամյա հաշվետվությունից, այլ նաև պետք է կատարել շրջայցեր, քանի որ միայն չափագրման և հաշվառման եղանակով է հնարավոր պարզել նախագծերից շեղումները և արձանագրել իրական վիճակը: Տվյալ կետի չափանիշներին համապատասխանության վերլուծությունը դյուրինացնելու և կարճ ժամանակահատվածում կատարելու համար առաջարկվում է նախապես պատրաստել և շրջայցերի ընթացքում լրացնել համապատասխան աղյուսակներ: Օրինակ՝ վերը նշված 2-րդ ցուցանիշը արձանագրելու համար անհրաժեշտ է նախապես համարակալել բոլոր դասասենյակներն, որպեսզի հնարավոր լինի արագորեն լրացնել աշակերտական նստարանների միջև հեռավորության մեկ միասնական աղյուսակ (տես՝ Աղյուսակ 8): Ստորև բերվում են աղյուսակների ձևերը:

Աղյուսակ 8. Տվյալներ դասասենյակներում սեղան-նստարանների դասավորվածության և թվի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ **10.09.2021**

Դասասենյակի համարը	Դասասենյակի մակերեսը (քմ)	Սեղան-նստարանների դասավորվածության ձևը(շարքերով, շրջանաձև, T-աձև, Ս-աձև, խառը)	Սեղան-նստարանների թիվը	Սեղան-նստարանների շարքերի և միմյանց միջև հեռավորությունները
Դասասենյակ N1	36 մ ²	շարքերով	13/26	0.5
Դասասենյակ N2	72 մ ²	շարքերով	36/35	0.5
Դասասենյակ N3	54 մ ²	շարքերով	25/25	0.5
Դասասենյակ N4	36 մ ²	շարքերով	15/30	0.7
Դասասենյակ N5	72 մ ²	շարքերով	17/35	0.7
Դասասենյակ N6	54 մ ²	շարքերով	16/33	0.7
Դասասենյակ N7	70 մ ²	շարքերով	14/28	0.7
Դասասենյակ N8	36 մ ²	շարքերով	15/30	0,5
Դասասենյակ N9	54 մ ²	շարքերով	14/28	0.7
Դասասենյակ N10	54 մ ²	շարքերով	14/29	0.7
Դասասենյակ N11	36 մ ²	շարքերով	13/26	0.5
Դասասենյակ N12	54 մ ²	շարքերով	16/32	0,7
Դասասենյակ N13	36 մ ²	շարքերով	16/22	0.5
Դասասենյակ N14	36 մ ²	շարքերով	13/26	0.5
Դասասենյակ N15	36 մ ²	շարքերով	14/27	0.5
Դասասենյակ N16	36 մ ²	շարքերով	7/14	0,7
Դասասենյակ N17	54 մ ²	շարքերով	17/34	0.7
Դասասենյակ N18	54 մ ²	շարքերով	16/32	0,7
Դասասենյակ N19	30,6 մ ²	շարքերով	13/26	0.5
Դասասենյակ N20	50 մ ²	շարքերով	17/34	0,7
Դասասենյակ N21	57 մ ²	շարքերով	18/36	0,7
Դասասենյակ N22	54 մ ²	շարքերով	17/34	0,7
Դասասենյակ N23	54 մ ²	շարքերով	12/24	0,7

Դասասենյակ N24	36 մ ²	շարքերով	10/20	0,5
Դասասենյակ N25	50 մ ²	շարքերով	14/20	0,7
Դասասենյակ N26	54 մ ²	շարքերով	9/17	0,7

Դպրոցնունի ուսումնական գործընթաց կազմակերպելու լավ հնարավորություններ, որոնք օգտագործվում են լիարժեք: Դասասենյակների նախագծային հզորությունը և հաստատության սովորողների թիվը գրեթե համապատասխանում են: Բնական լուսավորությունը դասասենյակներում ձախակողմյան է: Դասարաններում ապահովված է լրացուցիչ արհեստական լուսավորություն:

Աղյուսակ 9. Տվյալներ յուրաքանչյուր դասասենյակներում մեկ սովորողին ընկնող մակերեսի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ **10.09.2021թ.**

Դասասենյակի համարը	Դասասենյակի մակերեսը (քմ)	Մեկ սովորողին ընկնող մակերեսը(քմ)	Նորմերից պակաս կամ ավել մակերեսը (քմ)
Դասասենյակ N1	36 մ ²	1.4	-0,4
Դասասենյակ N2	72 մ ²	2	
Դասասենյակ N3	54 մ ²	2,16	+0,16
Դասասենյակ N4	36 մ ²	1,2	-0,8
Դասասենյակ N5	72 մ ²	2	
Դասասենյակ N6	54 մ ²	1,63	-0,37
Դասասենյակ N7	70 մ ²	2,5	+0,5
Դասասենյակ N8	36 մ ²	1,2	-0,8
Դասասենյակ N9	54 մ ²	1,92	-0,08
Դասասենյակ N10	54 մ ²	1,86	-0,14
Դասասենյակ N11	36 մ ²	1,38	-0,62
Դասասենյակ N12	54 մ ²	1,68	-0,32
Դասասենյակ N13	36 մ ²	1,63	-0,37
Դասասենյակ N14	36 մ ²	1,38	-0,62
Դասասենյակ N15	36 մ ²	1,33	-0,67
Դասասենյակ N16	36 մ ²	3	+1
Դասասենյակ N17	54 մ ²	1,58	-0,42
Դասասենյակ N18	54 մ ²	1,68	-0,32

Դասասենյակ N19	30,6 մ ²	1,19	-0,81
Դասասենյակ N20	50 մ ²	1,47	-0,53
Դասասենյակ N21	57 մ ²	1,58	-0,42
Դասասենյակ N22	54 մ ²	1,58	-0,42
Դասասենյակ N23	54 մ ²	2,25	+0,25
Դասասենյակ N24	36 մ ²	1,8	-0,2
Դասասենյակ N25	50 մ ²	2,5	+0,5
Դասասենյակ N26	54 մ ²	3,1	+1,1

2.4. Ուսումնական հաստատության անձնակազմի և սովորողների անվտանգ կենսագործունեությունը նկարագրող չափանիշներ

Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է նպատակային ուսուցողական ծրագրեր, որոնք ուղղված են սովորողների շրջանում անվտանգ կենսագործունեության և առողջ ապրելակերպի կարողությունների ու հմտությունների ձևավորմանը:

1. Ուսումնական հաստատության անձնակազմը և սովորողները տիրապետում են արտակարգ իրավիճակներում գործելու վարքականոններին:
2. Ուսումնական հաստատության անձնակազմը և սովորողները տեղեկացված են հաստատությունում առկա անվտանգության միջոցների (էլեկտրական վահանակ, հրշեջ-տեղեկատու, հրշեջ-ծորակ և այլն) գտնվելու տեղերի վերաբերյալ ու տիրապետում են դրանց օգտագործման կանոններին:
3. Ուսումնական հաստատությունում իրականացվում են տեղական վտանգների գնահատման և աղետների պատրաստվածության վերաբերյալ տարաբնույթ միջոցառումներ:
4. Ուսումնական հաստատությունում առկա է աղետների պատրաստվածության, քաղաքացիական պաշտպանվածության պլան, և ուսումնական տարվա ընթացքում գործարկվում է պլանը, իրականացվում են վարժանքներ:
5. Ուսումնական հաստատությունում առկա է սննդի կետ, որը համապատասխանում է սանիտարահիգիենիկ պայմաններին:
6. Ուսումնական հաստատության սննդի կետում փակցված են առողջ աննդակարգի վերաբերյալ համապատասխան պաստառներ:
7. Ուսումնական հաստատությունում առկա է բուժկետ, և կարող է տրամադրվել առաջին բուժօգնություն:

2.4 կետի թվով 14 չափանիշների ամբողջությունը հիմք է հանդիսանում ուսումնական հաստատության ինքնավերլուծության հաշվետվության այս բաժինը կազմելու համար: Առավել ընդգրկուն և համակողմանի վերլուծություն կատարելու համար յուրաքանչյուր չափանիշին պետք է անդրադառնալ առանձին, այնուհետև՝ ընդհանրացնել դրանք: Այս բաժնի վերլուծությունը կատարելիս պետք է ոչ միայն ուսումնասիրել համապատասխան ներքին փաստաթղթերի առկայությունը և կատարել դիտարկում-փաստագրում ըստ յուրաքանչյուր չափանիշի, այլ նաև կազմել իրավիճակի ուսումնասիրման հարցաշարեր և դրանց միջոցով կատարել հարցումներ հաստատության սովորողների, ուսուցիչների և աշխատակազմի շրջանում: Ելնելով հարցերի բնույթից՝ հարցումներ կարելի է կատարել նաև ծնողների կամ այլ շահառուների շրջանում:

Դիտարկման-փաստագրման աշխատանքների արդյունքները հաստատության գրանցամատյանում ներառելու և այնուհետև ինքնավերլուծության հաշվետվության մեջ ներկայացնելու նպատակով առաջարկվում են ստորև բերված աղյուսակները՝ ըստ առանձին չափանիշների:

Չափանիշներ 1 և 2

Աղյուսակ 10. Տվյալներ արտակարգ իրավիճակներում հաստատության անձնակազմի և սովորողների տեղեկացված լինելու մասին

Դիտարկման ամսաթիվ **01.09.2020թ.**

N	Չափանիշը	Կատարել նշում համապատասխան փաստաթղթի և գույքի առկայության մասին (գրել փաստաթղթի անվանումը և ընդունման ամսաթիվը, թվարկել առկա գույքը) Արձանագրել իրավիճակը
1.	Ուսումնական հաստատության աշխատակազմը և սովորողները տիրապետում են արտակարգ իրավիճակներում գործելու վարքականոններին +	Ուսումնական հաստատությունում անցկացվել են ուսումնական տազնապով տարիանում, ինչպես նաև անցկացվել են պարապմունքներ, դիտվել են տեսաֆիլմեր: Բոլոր հարկերում, դասարաններում, սպորտդահլիճում, դահլիճում փակցված է տարիանման պլան: Կատարվել են զեկուցումներ դպրոցի ՔՊ միջոցառումների վերաբերյալ, առկա գործողությունների ծրագիրը և դրա վերահսկումը արտացոլված է ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների տարեկան պլանում:
2.	Ուսումնական հաստատության աշխատակազմը և սովորողները տեղեկացված են հաստատությունում առկա անվտանգության միջոցների (էլեկտրական վահանակի, հրշեջ տեղեկատուի, հրշեջ ծորակի և այլն) տեղերին ու տիրապետում են դրանց օգտագործման կանոններին +	Տեղյակ են և տիրապետում են: Առկա են՝ էլեկտրական վահանակ, հրշեջ տեղեկատու, հրշեջ ծորակ, 2 կրակմարիչներ, 1 պատգարակ, 45 հակազագ:

Չափանիշ 3

Աղյուսակ 11. Տվյալներ տեղական վտանգների գնահատման և աղետների նպատրաստվածության ու հակազդման մեխանիզմների ուղղությամբ հաստատությունում իրականացվող միջոցառումների վերաբերյալ

Ամսաթիվը	Դասարանը	Միջոցառման անվանումը, նկարագիրը և օգտագործված ուսումնական նյութերը և պարագաները	Մասնակից սովորողների և աշխատակիցների թիվը

Դեկտեմբերի 7	I-IV V-IX	Տարհանում	70աշխ., 670 սովորող
Մարտի 1	I-IV V-IX X-XII	Տարհանում	70աշխ., 670 սովորող

Չափանիշ 4

Ինքնավերլուծության այս մասի կարևորագույն բաղադրիչ է հաստատության քաղաքացիական պաշտպանության պլանի վերլուծությունը: Նման պլանի առկայությունը, ինչպես նաև դրանում նշված աղետների պատրաստվածության, հակազդման իրատեսական մեխանիզմների միջոցառումների նկարագրությունը հաստատության անվտանգության և ապահովության կարևոր չափանիշներից է:

Այս չափանիշին հաստատության համապատասխանության գնահատման նպատակով առաջարկվում է լրացնել Աղյուսակ 12-ը, որի մեջ անհրաժեշտ է նշել, թե արդյոք ուսումնական հաստատությունը մշակել և հաստատել է իր քաղաքացիական պաշտպանության պլանը, ինչպես է իրագործվում այդ պլանը: Բացի այդ անհրաժեշտ է նկարագրել սովորողների և աշխատակազմի հետ տարվա ընթացքում իրականացվող այն միջոցառումների և վարժանքների մասին, որոնք իրականացվում են քաղաքացիական պաշտպանության պլանից: Կարևոր է նաև հիշատակել, թե արդյոք դպրոցը վարում է իրականացվող վարժանքների և միջոցառումների գրանցամատյան:

Աղյուսակ 12. Տվյալներ ուսումնական հաստատության քաղաքացիական պաշտպանության պլանից բխող սովորողների և աշխատակազմի հետ տարվա ընթացքում իրականացվող միջոցառումների և վարժանքների վերաբերյալ

Ամսաթիվը	Դասարանը	Միջոցառման/վարժանքի անվանումը, նկարագիրը և օգտագործված պարագաներն ու ուսումնական նյութերը	Մասնակից սովորողների և աշխատակիցների թիվը
Դեկտեմբերի 7	VIII-XII	Ներդպր., կրակային մրցումներ, հրացան, փլուզա, օդաճնշիչ հրացան, ավտոմատ, վրձնիկ, մանրագնդակ, պատվոգրեր	119
Մարտի 1	V-XII	Տարհանում	440 սովորող

Ուսումնական հաստատության աշխատակիցները, սովորողները, դպրոցում ստեղծված բոլոր խմբերը և օղակները տեղեկացված են և պատրաստ են ԱԻ ժամանակ իրականացվող միջոցառումներին: Յուրաքանչյուր օղակ և խումբ պատրաստ է կատարել իր առաջադրանքը ըստ ՔՊ պլանի:

Չափանիշներ 5-7

Չափանիշներ 5-ից 7-ը անրադառնում են հաստատության շենքի ջեռուցման պայմաններին: Դրանց հաստատության համապատասխանության գնահատման նպատակով անհրաժեշտ է կատարել դիտարկում-փաստագրում և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 13-ը: Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 13. Տվյալներ ուսումնական հաստատության շենքի ջեռուցման պայմանների մասին

Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է լոկալ ջեռուցման անվտանգ համակարգով (ընտրել այո կամ ոչ այոնակը)			
		Ոչ (նկարագրել թե ինչպես է ջեռուցվում հաստատության շենքը)	
Դասասենյակները, դահլիճները, այլ սենյակները, միջանցքները և այլն	Ջեռուցման ձևը, (վառելիքի տեսակը) Գազ	Ջերմաստիճանը շրջայցի պահին	Ջեռուցման ժամերը
Դասասենյակ N1-26	Կաթսայատան միջոցով	20°C	շուրջօրյա
Մարզադահլիճ	Կաթսայատան միջոցով	17°C	շուրջօրյա
Միջոցառումների դահլիճ	Կաթսայատան միջոցով	18°C	շուրջօրյա
Ուսուցչանոց	Կաթսայատան միջոցով	20°C	շուրջօրյա
Ճաշարան	Կաթսայատան միջոցով	17°C	շուրջօրյա
1-ին հարկի միջանցքներ	Կաթսայատան միջոցով	17°C	շուրջօրյա
2-րդ հարկի միջանցքներ	Կաթսայատան միջոցով	17°C	շուրջօրյա

Չափանիշներ 8-11

Չափանիշներ 8-ից 11-ը անրադառնում են հաստատության ջրամատակարարմանը և սանհանգույցներին, որոնց հաստատության համապատասխանության գնահատումը պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրման միջոցով: Ստորև բերված Աղյուսակ 14-ի լրացման միջոցով, պետք է մանրամասնել սանհանգույցների առկայությունը, դրանց վիճակը և հազեցվածությունը անհրաժեշտ հիգիենայի պարագաներով, հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքներին հարմարեցված սանհանգույցի առկայությունը և այլն: Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 14. Տվյալներ ուսումնական հաստատության ջրամատակարարման, սանհանգույցների(կոյուղացման) առկայության և դրանց վիճակի վերաբերյալ
Դիտարկման ամսաթիվ 15.09.2021թ. և 19.06.2021թ.

Հաստատության ջրամատակարարումը (լրացնել համապատասխան սյունակը)						
Ապահովված է շուրջօրյա հոսող խմելու ջրով (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)		Ապահովված է շուրջօրյա հոսող խմելու ջրով				
		Օրեկան քանի՞ ժամ է ջրամատակարարումը			(նկարագրել խնդիրը)	
այո		24 ժամ			(պարզաբանել ինչպե՞ս է լուծվում ջրամատակարարման հարցը)	
Հաստատության սանհանգույցները և դրանց վիճակը						
Շենքի հարկը	Սանհանգույցների թիվը	Աղջիկների սան-հանգույցի առկայու թյունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Տղաների սան-հանգույցի առկայու թյունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Հիգիենայի պարագաների առկայու թյունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Հարմարեց վածությունը հաշմանդա մությունունե ցող անձանց կարիքներին (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Վերանո թողված են, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)
1-ին հարկ	12	<u>Այո</u>	<u>Այո</u>	<u>Այո</u>	<u>Այո</u>	<u>Այո</u>
2-րդ հարկ	9	<u>Այո</u>	<u>Այո</u>	<u>Այո</u>	<u>Ոչ</u>	<u>Այո</u>

Չափանիշներ 12 - 13

12 և 13 չափանիշները վերաբերում են սննդի կետի առկայությանը ուսումնական հաստատությունում: Այս չափանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումը պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրման միջոցով: Ատորն բերված Աղյուսակ 15-ի լրացման միջոցով հաստատության գրացամատյանում նախ պետք է նշել արդյոք հաստատությունն ունի գործող սննդի կետ, թե ոչ: Եթե հաստատությունը չունի գործող սննդի կետ, ապա պետք է նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողների և աշխատակիցների սննդի ապահովման խնդիրը, երբ նրանք գտնվում են հաստատությունում: Այնուհետ, պետք է մանրամասնել սննդի կետի վիճակը և հագեցվածությունը անհրաժեշտ գույքով և պարագաներով:

Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 15. Տվյալներ ուսումնական հաստատությունում սննդի կետի առկայության և սննդի կազմակերպման վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ **11.03.2020թ.**

Ուսումնական հաստատությունում առկա է սննդի կետ, թե ոչ (ընտրել այո կամ ոչ այոնակր)					
Ոչ			(նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողների և աշխատակիցների սննդի ապահովման խնդիրը)		
Ուսումնական հաստատության սննդի կետում փակցված են առողջ սննդակարգի վերաբերյալ համապատասխան պաստառներ, թե ոչ (ընտրել այո կամ ոչ այոնակր)					
Այո					
Նկարագրել սննդի կետի սանիտարական վիճակը՝ ըստ հակահամաճարակային ծառայության					
Սննդի կետի տեսակը (բուֆետ, ճաշարան)	Միաժամանակ սնվելու հնարավորություն ունեցող անձնաց թիվը և տարածքը (քմ)	Մտր և տաք հոսող ջրի առկայությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Լվացարանի և հիգիենայի պարագաների առկայությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Տաք սննդի հնարավորությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Վերանորոգված է, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)
Ճաշարան Բուֆետ	64/50	Այո	Այո	Այո	Այո

Ճաշարանում 2020-21 ուստարում չի իրականացվել «Տաք սնունդ» ծրագիրը:

Չափանիշ 14

Չափանիշ 14-ը վերաբերում է հաստատությունում բուժկետի առկայությանը: Այս չափանիշին հաստատության համապատասխանության գնահատումը պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրման միջոցով: Ստորև բերված Աղյուսակ 17-ի լրացման միջոցով հաստատության գրանցամատյանում պետք է նախ նշել արդյոք հաստատությունն ունի գործող բուժկետի կետ, թե ոչ: Եթե հաստատությունը չունի գործող բուժկետ, ապա պետք է նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողներին և աշխատակիցներին առաջին բուժօգնության տրամադրման խնդիրը: Այնուհետև պետք է մանրամասնել բուժկետի վիճակը և հազցվածությունը անհրաժեշտ գույքով և պարագաներով:

Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 16. Տվյալներ ուսումնական հաստատությունում բուժկետի առկայության և բուժսպասարկման վիճակի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ **06.02.2020թ.**

Ուսումնական հաստատությունում առկա է բուժկետ (ընտրել այո կամ ոչ այոնակը)					
Այո			<i>(նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողներին և աշխատակիցներին առաջին բուժօգնության տրամադրման խնդիրը:)</i>		
Ուսումնական հաստատությունն ունի բուժաշխատող և կարող է տրամադրել առաջին բուժօգնություն (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)					
Այո					
Բուժկետի գտնվելու հարկը և տարածքը (քմ)	Բուժաշխատողներ թիվը և նրանց պաշտոնները	Բուժկետում առկա գույքը	Բուժկետը վերանորոգված է, թե ոչ <i>(ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)</i>	Սանիտարական վիճակը	Առաջին բուժօգնության միջոցների և դեղերի առկայությունը
1-ին հարկ, 15 քմ	1 բուժքույր	առկա է	ԱՅՈ	բավարար	առկա է

Հաստատության բուժկետը ապահովված է անհրաժեշտ միջոցներով, աշխատում է մշտապես և պատրաստ է ցուցաբերել առաջին օգնություն աշակերտներին և աշխատակիցներին:

2.5. Սոցիալական առողջության չափանիշներ

Ուսումնական հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ առանձին տեղ է զբաղվում սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր և սոցիալական առողջությանը միտված ուսումնադաստիարակչական աշխատանքները, իրականացվող ծրագրերն ու միջոցառումները և դրանց վերլուծությունը: Հաշվետվության այս կետի չափանիշների մշակման համար հիմք են հանդիսացել «Երեխայի իրավունքների մասին», «Հաշմանդամության ունեցող անձանց իրավունքների մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիաները, ինչպես նաև ՀՀ համապատասխան օրենքները՝ ներառյալ ՀՀ կրթության բնագավառը կարգավորող օրենքներն ու իրավական ակտերը, ուսումնական հաստատության կանոնադրությունը և այլն:

Սոցիալական առողջությունը նկարագրող չափանիշները բերված են ստորև:

Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր, սոցիալական առողջությանը միտված ուսումնադաստիարակչական ծրագրեր և միջոցառումներ:

1. Ուսումնական հաստատությունում իրականացվում են ծրագրեր՝ ակտիվ, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործման դեպքերը կանխարգելելու համար:
2. Ուսումնական հաստատությունում իրականացվում են մարմնական վնասվածքներ հասցնելու դեպքերի կանխման կամ դրանց բացահայտման աշխատանքներ:
3. Ուսումնական հաստատությունում գործում են սովորողների նկատմամբ բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեպքերի բացահայտման, դրանց մասին զեկուցման, դրանց կանխարգելման և հանրային քննարկման մեխանիզմներ:
4. Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է երեխայի խնամքի ու դաստիարակության, ընտանիքում ծնողական պարտականությունների նկատմամբ պատասխանատվության բարձրացման, ինչպես նաև բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման բացառման, երեխայի զարգացման համար անվտանգ միջավայրի ձևավորման հարցերի վերաբերյալ ծնողների իրազեկման միջոցառումներ:
5. Ուսումնական հաստատությունում կազմակերպվում են ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման միջոցառումներ՝ ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի փոխանցման ուղիների և կանխարգելման մասին գիտելիքների մակարդակը բարձրացնելու նպատակով:
6. Ուսումնական հաստատությունը ստեղծում է ուսումնամեթոդական նյութեր և կազմակերպում է միջոցառումներ՝ ուղղված բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման նկատմամբ:

2.5 կետին վերաբերող օրենդրական, նորմատիվային դաշտը ընդգրկում է և ծավալուն, ուստի այս կետի չափանիշներին անբաղաճապես անհրաժեշտ է մանրամասն ուսումնասիրել այն: Ներքին գնահատման հաշվետվության 2.5 կետը կազմելիս հաստատությունը պետք է իրականացնի ինչպես փաստաթղթերի ուսումնասիրություն, այնպես էլ դիտարկում-փաստագրումներ և հարցումներ: Հարցումների համար կազմված հարցաթերթերում և հարցաշարերում, ըստ հաստատության առանձնահատկությունների՝ պետք է անդրադառնալ գրանցված միջադեպերին, հաստատության կողմից իրականացված ուսումնական դասընթացներին, միջոցառումներին, այուհետև վերլուծել դրանց արդյունքները և կատարել բարելավման առաջարկներ: Որպես հարցումների գործիք կարելի է օգտագործել տարբեր սոցիալ-հոգեբանական, բուժառողջապահական հարցումների հարցաթերթեր՝ հարմարեցնելով առաջադրված նպատակներին:

Ամբողջական պատկեր ստանալու և աշխատանքների հետագա բարելավմանն ուղղված քայլեր մշակելու համար անհրաժեշտ է նաև վերլուծել հաստատության զարգացման ծրագրով, ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների տարեկան պլանով, դաստիարակական աշխատանքների պլաններով, աշակերտական ինքնավարության և այլ ծրագրերով նախատեսված և իրականացված միջոցառումներն ու դասընթացները:

2.5 կետի 6 չափանիշներով գնահատման համար առաջարկվում է լրացնել ստրոն բերված Աղյուսակ 17-ը և արդյունքները ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 17. Տվյալներ ուսումնական հաստատության սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր և սոցիալական առողջությանն ուղղված աշխատանքների վերաբերյալ

Հաստատությունում գրանցված ակտիվ, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործման դեպքերը տվյալ ուստարում			
Դեպքը	Ամսաթիվը	Դասարանը, սովորողը(ները)	Ձեռնարկված միջոցառումը

1. Դեպք չի արձանագրվել	-	-	-
Ալկոհոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործումն կանխարգելելու ուղղությամբ իրականացված ուսումնական ծրագրերը և միջոցառումները			
Ծրագիրը կամ միջոցառումը (նշել թեման)	Ամսաթիվը	Դասարանը	
1. «Պայքար թմրամոլության դեմ» սեմինար քննարկումեր	03.12.2020	IX- XII	
2. Միջոցառում «Սթափ հայացք» խորագրով (ծխելու հետևանքների, մարդու օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցության մասին)	10.12.2020	X- XII	
Հաստատությունում սովորողների նկատմամբ բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեպքերի բացահայտման, դրանց մասին զեկուցման, դրանց կանխարգելման և հանրային քննարկման մեխանիզմները			
Դեպքը	Ամսաթիվ	Դասարանը, սովորողը(ները)	Բացահայտման, քննարկման մեխանիզմը, ձեռնարկված քայլերը և կանխարգելման ուղիները
1. Դեպք չի արձանագրվել	-	-	
Ուսումնական հաստատության կողմից երեխայի խնամքի ու դաստիարակության, ընտանիքում ծնողական պարտականությունների նկատմամբ պատասխանատվության բարձրացման, ինչպես նաև բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման բացառման, երեխային զարգացման համար անվտանգ միջավայրի ձևավորման հարցերի վերաբերյալ ծնողների իրազեկմանն ուղղված միջոցառումներ և մեխանիզմներ			
Միջոցառում	Ամսաթիվ	Մասնակիցները, դրանց թիվը	
1. Սեմինար « <i>Ծնողների պարտականությունները և իրավունքները, ՀՀ Օրենսդրությամբ իրենց պատասխանատվությամբ նմասին</i>	24.09.2020	20	
Հաստատությունում կազմակերպված ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումները՝ ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի փոխանցման ուղիների և կանխարգելման մասին սովորողների գիտելիքների մակարդակը բարձրացնելու նպատակով			
Դասընթացի անվանումը, միջոցառման թեման, օգտագործված ուսումնամեթոդական նյութերը	Ամսաթիվ	Դասարանը(ները)	Մասնակիցների թիվը
1.«ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ»	02.12.2020	XI-XII	96
Ուսումնական հաստատության ստեղծած ուսումնամեթոդական նյութերը և կազմակերպված միջոցառումները՝ ուղղված բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեմ.			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Թեմատիկ բուկլետների և պաստառների պատրաստում 2. Թեմատիկ հոլովակների և ֆիլմերի դիտումներ 			

Մաս 3. Ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետություն

Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման կարևորագույն մասը ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետության գնահատումն է: Վերջինս կատարվում է երկու տեսանկյունից՝ արտաքին արդյունավետության կամ, այլ կերպ

ասած, կրթության որակի և ներքին արդյունավետության կամ առկա մարդկային, նյութական ու ֆինանսական ռեսուրսների օգտագործման արդունավետության տեսանկյունից:

Նախ անհրաժեշտ է հասկանալ, թե ինչպե՞ս է սահմանվում կրթության որակը կրթական գրականության մեջ: Հարկ է նշել, որ գոյություն ունեն կրթության որակի բազմաթիվ սահմանումներ, ինչը վկայում է այդ հասկացության բարդ և բազմագործոն էության մասին: Այնուամենայնիվ, ներկայումս «կրթության որակ» հասկացության շուրջ միջազգայնորեն ձեռք է բերված համաձայնություն: Ըստ այդմ.

Կրթության որակն արդյունք է այնպիսի ուսումնառության համակարգի, որը համապատասխանում է պետական պահանջներին և սովորողներին ապահովում անհրաժեշտ գիտելիքներով, հմտություններով, արժեքային համակարգով ու որակներով՝ միաժամանակ հնարավորություն ընձեռնելով նրանց սովորելամբողջ կյանքի ընթացում: Այլ կերպ ասած, կրթության որակն ուսումնական գործընթացի համապատասխանությունն է սահմանված նպատակներին:

«Կրթության որակը» ուսումնական գործընթացի ամբողջական արդյունքն է, ուստի ներառում է՝

- *սովորողներին*, ովքեր առողջ են, պատրաստ սովորելու և մասնակցելու ուսումնառության գործընթացին՝ ստանալով իրենց ընտանիքների լիակատար աջակցությունը.

- *ուսումնական միջավայրը*, որը բարեկարգ է ու անվտանգ, ապահովում է առողջության պահպանումն, ինչպես նաև հագեցած է անհրաժեշտ ուսումնական գույքով և ռեսուրսներով.

- *կրթության բովանդակությունը*, որը սահմանված է կրթության չափորոշիչներով, առարկայական ծրագրերով, ուսումնական պլաններով ու արտացոլված ուսումնամեթոդական նյութերում և ուղղված է սովորողների մոտ հիմնարար գիտելիքների, կենսական հմտությունների և արժեքների ձևավորմանը, ներառյալ առողջության պահպանման, առողջ սնուցման, ՄԻԱՎ/ԶԻԱՀ-ի կանխարգելման, գենդերային հավասարության և խաղաղության պահպանմանն ուղղված գիտելիքներն ու հմտությունները զարգացնելուն.

- *որակյալ ուսուցչական կազմը*, որն օգտագործում է աշակերտակենտրոն ուսուցման մեթոդներ.

- հմուտ ղեկավարվող *ուսումնական գործընթացը* և արժանահավատ ու արդար *գնահատման համակարգը*, որը խթանում է սովորողների առաջադիմությունն ու նվազեցնում անհավասարությունները նրանց միջև.

- *ուսուցման վերջնարդյունքները*, որոնք ներառում են սովորողների գիտելիքները, հմտությունները, արժեքային համակարգն ու աշխարհայացքը և ուղղված են հասարակության մեջ սովորողների դրական մասնակցությանը»:²

Հաստատության ներքին գնահատման Մաս 3-ում «կրթության որակի» տեսանկյունից ներառված են սովորողներին, ուսուցման վերջնարդյունքներին, ուսուցման բովանդակությունը, ուսուցիչներին բնութագրող ցուցանիշները և չափանիշները, իսկ ուսուցման միջավայրին վերաբերող ցուցանիշները ներառված են նախորդ մասում:

Կրթության վերջնարդյունքներին վերաբերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները բնորոշվում են առաջին հերթին սովորողների առաջադիմությամբ, ինչն էլ արտահայտվում է նրանց ընթացիկ և ամփոփիչ գնահատականներով: Սակայն սովորողների առաջադիմությանը վերաբերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները ներառում են նաև սովորողների բացակայությունները, դասարանից դասարան փոխադրվելը/նույն դասարանում մնալը, կամ ընդհանրապես կրթությունից դուրս մնալը, հաստատությունից դուրս գալը, կրկնուսույցների մոտ պարապելը, օլիմպիադաներին և մրցույթներին

---

² Մանուկյան Կ. (2010) Կրթության որակի հասկացությունը: Երևան: Գրականության կենտրոն:

մասնակցությունը, նախնական (արհեստագործական), միջին և բարձրագույն մասնագիտական հաստատություններում ուսումը շարունակելը և այլն:

Կրթության որակի ցուցանիշներին չափանիշների մյուս խումբը վերաբերում է հաստատությանուսուցիչներին՝ նրանց մասնագիտական որակավորմանը, ուսուցման մեթոդներին ուսումնական գործընթացի կազմակերպմանը:

Հաստատության ներքին արդյունավետության գնահատումը ևս կարևոր է հաստատության արդյունավետ գործելու տեսանկյունից՝ հատկապես սահմանափակ ֆինանսական և նյութական ռեսուրսների պայմաններում:

Ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետությունն անհրաժեշտ է գնահատել ինչպես տվյալ ուսումնական տարվա կտրվածքով, այնպես էլ նախորդ տարիների հետ համեմատության մեջ՝ բացահայտելով արդյունավետության ցուցանիշների փոփոխության դինամիկան:

3.1. Հաստատության սովորողների առաջադիմությունը նկարագրող ցուցանիշները հետևյալն են՝

Հաստատությունն ապահովում է սովորողների առաջխաղացումը և բարձր առաջադիմությունը.

1. սովորողների միջին տարեկան գնահատականները՝ ըստ կրթական աստիճանների,
2. գերազանց առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը ըստ կրթական աստիճանների,
3. ցածր առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
4. ավարտման գործակիցը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
5. երկտարեցիների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
6. կրկնուսույցների մոտ պարապող սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
7. միասնական քննություններին մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ,
8. ավարտական և միասնական քննություններից անբավարար ստացած շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ,
9. հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողներից նախնական(արհեստագործական)և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թիվը և տոկոսը,
10. նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունված 12-րդ դասարանի շրջանավարտների թիվը և տոկոսը,
11. հիմնական դպրոցը ավարտած սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ուսումը շարունակում են ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում,
12. բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ ընդունված շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի համեմատ,
13. սովորողների բացակայությունների ընդհանուր թիվը ժամերով՝ ըստ կրթական աստիճանների,
14. դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թիվը և տոկոսը,
15. ուսումնական տարվա ընթացքում տվյալ ուսումնական հաստատությունից այլ հաստատություն տեղափոխված սովորողների թիվը և տոկոսը, այդ թվում՝ այլ հաստատություններ, այլ բնակավայր կամ այլ երկիր ընտանիքի տեղափոխման պատճառով,

16. ուսումնական տարվա ընթացքում ուսումն ընդհատած (անավարտ թողած) սովորողների ընդհանուր թիվը, այդ թվում՝ հիվանդության, անկարողության, ընտանիքի սոցիալական վիճակի, սովորել չցանականալու և այլ պատճառներով,
17. մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաների ու մարզական, մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ,
18. մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաների մարզական, մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթներում մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը՝ մասնակիցների ընդհանուր թվի նկատմամբ համեմատ:

1.1. կետի **ցուցանիշ 1-**

Ֆհամարանիքաժեշտէկատարելի հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծությունն ըստ գնել ստորև բերված Աղյուսակներ 18-ից 20-ը:

Աղյուսակ 18. Տվյալներ սովորողների ուսումնառության արդյունքների վերաբերյալ նախորդ ուստարում

Հիմնական առարկաներ	Սովորողների թիվը			Պետական պարտադիր առարկաներից տարեկան գնահատականների միջինը			4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների միավորների միջինը		
	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.
Հայոց լեզու		64	30		5.5	6.6		12	14.2
Հայ գրակ.						6.4		13.8	
Մայրենի	67			7.5			7.5		
Ռուսաց լեզու	67	64	30	5.7	6.2	7.2		12.4	
Անգլերեն	67	64	30	6.4	5.8	6		13.8	
Մաթեմատիկա	67			6.8			6.8	14.6	
Հանրահաշիվ		64	30		5.7	6.2			13.4
Երկրաչափություն		64	30		5.8	6.2			
Հայ. աշխարհ.		64	30		6.3	6.2		13.6	
Հայոց պատմ.		64	30		6.3	6.2		13.6	12.4
Համաշխ. պատմ.		64	30		6.5	6.2			
Հայոց եկ. պատմ.		64	30		7.3				
Հասարակագիտ.		64	30		6.8	6.4			
Ինֆորմատիկա		64	30		6.2	6.1			

Ֆիզիկա		64	30		6.1	5.8		12.6	
Քիմիա		64	30		5.8	6.7			
Կենսաբանություն		64	30		5.2	6.4		13.8	
ՆԶՊ		64	30		8	7.3			
Եսևրջ. աշխ.	67			7,2					
Երաժշտություն	67			9					
Կերպարվեստ	67			9					
Տեխնոլոգիա	67			9					
Ֆիզկուլտուրա	67			9	9	9		9	9
Շախմատ	67			8					

Աղյուսակ 19. Տվյալներ սովորողների ուսումնառության արդյունքների վերաբերյալ տվյալ ուսումնական տարում

Հիմնական առարկաներ	Սովորողների թիվը			Պետական պարտադիր առարկաներից տարեկան գնահատականների միջինը			4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների միավորների միջինը		
	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.
Հայոց լեզու		49	26		6,12	6,8		13,9	13,5
Հայ գրակ.		49			5,98	7		13,2	
Մայրենի	83			7.62			7,78		
Ռուսաց լեզու	83	49	26	7.23	6,9	7,8		12,9	
Անգլերեն	83	49	26	6.95	5,75	6.3		14,8	
Մաթեմատիկա	83			7.5			7.82	11,1	13,5
Հանրահաշիվ		49	26		5,8	6,1			
Երկրաչափություն		49	26		5,5	6,15			
Հայ. աշխարհ.		49	26		5,9			11,6	
Հայոց պատմ.		49	26		6,2	6.3		13,1	16,57
Համաշխ. պատմ.		49	26		6.6	6.15			

Հայոց եկ. պատմ.		49	26		7,4	8,2			
Հասարակագիտ.		49	26		6,7	6,2			
Ինֆորմատիկա		49	26		6,4	6,5			
Ֆիզիկա		49	26		5,8	6,1		16,8	
Քիմիա		49	26		5,7	6,35			
Կենսաբանություն		49	26		6,3	6,7		17	
ՆԶՊ		49	26		7,3	8			
Ես և շրջ. աշխ.	83				7,9				
Երաժշտություն	83				9				
Կերպարվեստ	83				9				
Տեխնոլոգիա	83				8,7				
Ֆիզկուլտուրա	83				9	9	9	9	9
Շախմատ	83				7,8				
Աշխարհագրություն						6,7		11,7	

Աղյուսակ 20. Տվյալներ 4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների արդյունքների փոփոխության դինամիկայի վերաբերյալ

Քննական առարկաներ	Քննությունների միջին միավորների փոփոխությունը նախորդ ուսումնական տարվա նկատմամբ ըստ կրթական աստիճանների					
	Քննությունների միջին միավորների աճի տոկոսը			Քննությունների միջին միավորների նվազման տոկոսը		
	4-րդ դաս.	9-րդ դաս.	12-րդ դաս.	4-րդ դաս.	9-րդ դաս.	12-րդ դաս.
Հայոց լեզու	3,7%	15,8%				4,9 %
Մաթեմատիկա	15%		0,75%		23,9%	
Հայ. աշխարհ.					14,7%	
Հայոց պատմ.					3,7%	33,6%
Ռուսաց լեզու		4%				
Անգլերեն		7,2%				
Ֆիզիկա		33%				
Քիմիա		-			-	
Կենսաբանություն		23,2%				
Ֆիզկուլտուրա		հաստատուն	հաստատուն			

3.1 կետի 2-ից 17-րդ ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված աղյուսակ 21-ը:

Աղյուսակ 21. Տվյալներ սովորողների առաջադիմության վերաբերյալ տվյալ և նախորդ 2 ուստարիների համար ըստ կրթական աստիճանների

Ցուցանիշ	2018-2019 ուստարի			2019-2020 ուստարի			2020-2021 ուստարի		
	1-ից 4-րդ. դաս.	1-ից 4-րդ. դաս.	5-ից 9-րդ. դաս.	1-ից 4-րդ. դաս.	5-ից 9-րդ. դաս.	10-ից 12-րդ. դաս.	1-ից 4-րդ. դաս.	5-ից 9-րդ. դաս.	10-ից 12-րդ. դաս.
Գերազանց առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկը. տվյալ կրթական աստիճանում «9» և «10» տարեկան գնահատական ունեցող սովորողների թվի հարաբերությունը այդ կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	50-8%	49-23%	15-5%	49-23%	15-5%	8-1%	59-22%	25-8,6%	9-7,7%
Ցածր առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկը. տվյալ կրթական աստիճանում «4», «5» և «6» տարեկան գնահատական ունեցող սովորողների թվի հարաբերությունը այդ կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	120-54%	210-74%	113-52%	120-54%	210-74%	113-52%	80-30,4%	206-70,8%	85-73,2%
Ավարտման գործակից՝ ըստ կրթական աստիճանների (հաշվարկ. տարրական, հիմնական և միջնակարգ դպրոցի ավարտական դասարաններում քննություններից դրական տարեկան գնահատական ստացածների հարաբերությունը նույն դասարանների սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Երկտարեցիների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական	1-1%		1-1%	1-1%			0	0	0

աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում երկտարեցիների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)								
Կրկնուսույցների մոտ պարապոզ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում կրկնուսույցների մոտ պարապոզների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	12- 7%			8-6%				13- 50 %
Միասնական քննություններին՝ մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից միասնական քննություններին մասնակիցների թվի հարաբերությունը շրջանավարտների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i>			8- 5,2%			8-6%		13 50 %
Ավարտական և միասնական քննություններից անբավարար ստացած շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից ավարտական և միասնական քննություններին անբավարար ստացածների թվի հարաբերությունը շրջանավարտների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i>			0			0		0
Հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողներից	—	7-6%	—		9-7%			1

<p>նախնական(արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. հիմնական դպրոցի շրջանավարտներից նախնական և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թվի հարաբերությունը 9-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 9-րդ դասարանի համար</i></p>									
<p>Հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողների թիվը և տոկոսը, որոնք ուսումը շարունակում են ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում (տոկոսի հաշվարկ. հիմնական դպրոցի շրջանավարտներից ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում ուսումը շարունակողների թվի հարաբերությունը 9-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 9-րդ դասարանի համար</i></p>	—	47-75%			45-72%			32 65%	
<p>Նախնական(արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունված 12-րդ դասարանի շրջանավարտների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից նախնական և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թվի հարաբերությունը 12-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i></p>	—	—	6-12%			4-7%			
<p>Բուհեր ընդունված շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի համեմատ</p>	—	—	10-31%			8-33%			13 50 %

(տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից բուհեր ընդունվածների հարաբերությունը 12-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) <i>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</i>									
Սովորողների բացակայությունների թիվը ժամերով՝ ըստ կրթական աստիճանների. (հաշվարկ. հաստատության տվյալ կրթական աստիճանի բոլոր դասարանների դասամատյաններում գրանցված բացակայությունների գումարային թիվը արտահայտված ժամերով)	3784	3703	3721	3200	3340	3356			
Դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	0	0	0	0	0		1	
Ուսումնական տարվա ընթացքում տվյալ հաստատությունից այլ հաստատություն տեղափոխված սովորողների թիվը և տոկոսը ըստ կրթական աստիճանների(տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում տվյալ հաստատությունից տեղափոխված սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) այդ թվում	5-3%	4-3%		6-4%	5-3%		6		
-ՀՀ այլ հաստատություններ տեղափոխվածների թիվը	5	4		6			6	27	

-այլ երկրների ուսումնական հաստատությունների տեղափոխվածների թիվը	1	2	8	5	2
Ուսումնական տարվա ընթացքում ուսումնական ընդհատած(անավարտ թողած) սովորողների ընդհանուր թիվը ըստ կրթական աստիճանների, այդ թվում	1				
-հիվանդության, անկարողության պատճառով		1			
-ընտանիքի սոցիալական վիճակի պատճառով					
-սովորել չցանկանալու պատճառով					
-այլ պատճառներով					

17-րդ և 18-րդ ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճազրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 22-ը:
Աղյուսակ 22. Տվյալներ մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաներում ու մարզական, մշակութի ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթներին սովորողների մասնակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2018-2019 ուստարի	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի
Մարզային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ(տոկոսի հաշվարկ. մարզային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	8-2,8%	20-3%	10%
Մարզային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը(տոկոսի հաշվարկ. մարզային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	1-5%	2-0,29%
Հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. հաստատությունից հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0	1-0,2%	1-0,14%
Հանրապետական առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. հանրապետական առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր		1-100%	1-0,14%

թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Միջազգային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. միջազգային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Միջազգային օլիմպիադաներում մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. միջազգային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Մարզային և հանրապետական մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. մարզային և հանրապետական մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	9-5%	11-2%	
Միջազգային մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. միջազգային մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	10%	0	

3.2. Հաստատության ուսուցիչներին և նրանց գործունեությանը վերաբերող ցուցանիշներ

Ինչպես նշվեց վերը կրթության որակի ցուցանիշների կարևոր խումբ է հաստատության ուսուցիչների և նրանց գործունեությունը բնութագրող ցուցանիշները, որոնք բերված են ստորև:

Ուսումնական հաստատությունն ունի որակյալ ուսուցչական անձնակազմ, և ուսուցիչները տիրապետում են դասավանդման ժամանակակից մեթոդներին

1. Բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
2. ըստ մասնագիտության դասավանդող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
3. տարակարգ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
4. գիտական կոչում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
5. նախարարության կողմից երաշխավորված կամ այլ կազմակերպություններում վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
6. որպես ուսուցիչ վերապատրաստող(դասախոս) վերապատրաստված և վերապատրաստման դասընթացներ վարող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
7. ուսուցիչների միջին տարիքը.
8. միջազգային ու հանրապետական պարբերականներում(ամսագրերում) հոդվածներ, մասնագիտական հրապարակումներ, ինչպես նաև դասագրքեր, մեթոդական

- ձեռնարկներ, գիտամանկավարժական, հեղինակային և այլ աշխատություններ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
9. դասավանդման աշակերտակենտրոն, մասնակցային, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և դրանք կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
  10. ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում՝ ինտերնետ, կիրառող ուսուցիչների թիվը.
  11. սովորողներին համակարգիչների կիրառմամբ տնային աշխատանքներ հանձնարարող ուսուցիչների թիվը
  12. ուսուցիչների բացակայությունների ընդհանուր թիվը.
  13. ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունում անցկացվող ցուցադրական բաց դասերի թիվը.
  14. ուսումնական տարվա ընթացքում ուսուցիչների փոխադարձ դասալսումների թիվը.
  15. ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունից դուրս անցկացվող գործնական պարապմունքների թիվը.
  16. նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներին մասնակցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը,
  17. նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներում մրցանակներ ստացած թիվը և տոկոսը:
- 3.2 կետի բոլոր 17 ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճակագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 23-ը:

Աղյուսակ 23.Տվյալներ ուսուցչական անձնակազմի և նրանց գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2018-2019 ուստարի	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի
Բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող հաստատությունուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	50-94%	43-96%	100%
Ըստ մասնագիտության դասավանդող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. ըստ մասնագիտության դասավանդող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	50-96%	46-98%	100%
Տարակարգ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. տարակարգ ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	14-20%	20-43%	20%
Գիտական կոչում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. գիտական կոչում ունեցող հաստատության	1-2%	1-2%	1-2%

ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Նախարարության կողմից երաշխավորված կամ այլ կազմակերպություններում վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	9-17%	8--18%	20%
Որպես ուսուցիչ վերապատրաստող(դասախոս) վերապատրաստված և վերապատրաստման դասընթացներ վարող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. վերապատրաստման դասընթաց վարող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Ուսուցիչների միջին տարիքը (հաշարկ. հաստատության բոլոր ուսուցիչների տարիքների գումարի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին)	32	34	
Միջազգային ու հանրապետական պարբերականներում (ամսագրերում) հոդվածներ, մասնագիտական հրապարակումներ, ինչպես նաև դասագրքեր, մեթոդական ձեռնարկներ, գիտամանկավարժական, հեղինակային և այլ աշխատություններ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը. (տոկոսի հաշվարկ. հոդվածներ և վերը նշված մասնագիտական հրապարակումներն ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	5-11%	6-12%	4,1%
Դասավանդման աշակերտակենտրոն, մասնակցային, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և դրանք կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. դասավանդման աշակերտակենտրոն, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և կիրառող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	42-80%	45-91%	40-88%
Ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում՝ ինտերնետ, կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում ինտերնետ կիրառող ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	45-90%	45-91%	90%
Սովորողներին համակարգիչների կիրառմամբ տնային աշխատանքներ հանձնարարող ուսուցիչների թիվը	45-90%	45-90%	45-97%
Ուսուցիչների բացակայությունների ընդհանուր թիվը (հաշվարկ. ուստարվա ընթացքում հաստատության բոլոր ուսուցիչների բացակայած օրերի ընդհանուր թիվը)		79օր	
Ուստարվա ընթացքում հաստատությունում անցկացվող ցուցադրական բաց դասերի թիվը		32	18
Ուսումնական տարվա ընթացքում ուսուցիչների փոխադարձ դասալսումների թիվը		53	110
Ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունից դուրս		12	7

անցկացվող գործնական պարապմունքների թիվը,			
Նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներին մասնակցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը: (տոկոսի հաշվարկ. մրցույթներին մասնակցած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)		1-1%	1
Նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներում մրցանակներ ստացած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. մրցանակներ ստացած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			1

3.3 Հաստատության ուսումնական միջավայրին և ծառայություններին վերաբերող ցուցանիշներ չափանիշներ

Ուսումնական միջավայրին և ծառայություններին վերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները գնահատելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել և՛ դիտարկում-փաստագրում, և՛ հարցումներ:

Այս կետին վերաբերող չափանիշները բերված են ստորև:

Ուսումնական հաստատությունում ստեղծված է որակյալ կրթական միջավայր

1. Ուսումնական հաստատությունն ունի գործող գրադարան, որը հազեցած է ուսումնաօժանդակ գրականությամբ, գույքով և սարքավորումներով: Գրադարանից կանոնավոր կերպով օգտվում են սովորողները, ուսուցիչները և վարչական կազմը.
2. Ուսումնական հաստատությունն ունի ուսումնական լաբորատորիաներ ու կաբինետներ, այդ թվում՝ քիմիայի, ֆիզիկայի, կենսաբանության, աշխարհագրության, ռազմագիտության, համակարգչային և այլն, ինչպես նաև արհեստանոցներ, մարզադահլիճ, միջոցառումների անցկացման դահլիճ և այլ հատուկ ուսումնական դասասենյակներ(սենյակներ), այդ թվում՝ արտադպրոցական կրթության և լրացուցիչ կրթական ծրագրերի համար(լուսանկարչական խմբակ, նկարչական խմբակ, երաժշտական խմբակ և այլն), որոնք հազեցած են անհրաժեշտ գույքով, ուսումնական պարագաներով և ուսումնանյութական և ուսումնադիդակտիկ նյութերով:

3.3 կետի ցուցանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումն իրականացնելու նպատակով նախ անհրաժեշտ է կատարել դիտարկում-փաստագրում և արդյունքները ամփոփել ստորև Աղյուսակներ 24 և 25-ում:

Աղյուսակ 24. Տվյալներ հաստատության գրադարանի և դրա գործունեության մասին

Ցուցանիշ	Տվյալներ
Գրադարանի տարածքը ք.մ-ով	78
Գրադարանում համակարգիչների թիվը	1
Գրադարանում ինտերնետին միացված համակարգիչների թիվը	1
Գրադարանում կամ ընթերցասրահում նստատեղերի թիվը	13
Գրադարանային ֆոնդում առկա գրքերի (բացառությամբ ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից երաշխավորված հիմնական դասագրքերի) ընդհանուր թիվը, այդ թվում	2340
-գեղարվեստական գրքերի թիվը	2340
-տեղեկատվական գրքերի թիվը (բառարաններ, հանրագիտարաններ,	250

ատյաններ և այլն)	
-ուսումնամեթոդական գրքերի թիվը	50
-ամսագրերի թիվը	60
-այլ	
Վերջին անգամ գրադարանային ֆոնդի նոր գրականությամբ համարվելու տարեթիվը	2020
Գրադարանից միջինում ամսեկան օգտվողների թիվը	50
Պատասխանել այո կամ ոչ այո	
Վերանորոգված է արդյոք գրադարանը	այո
Անցկացվո՞ւմ են գրադարանում դասեր և ուսումնական պարապմունքներ	այո
Գրադարանավարն ունի՞ համապատասխան բարձրագույն կրթություն	Ոչ, միջին մասնագիտական
Վերջին 3 տարվա ընթացքում գրադարանավարն անցե՞լ է վերապատրաստում գրադարանային աշխատանքի ուղղությամբ	այո
Գրադարանը հանդիսանու՞մ է հանրապետության, այլ երկրների կամ կազմակերպությունների գրադարանների բաժանորդ և օգտվում է արդյոք նրանց ռեսուսներից	այո
Գրադարանն ունի՞ էլեկտրոնային ռեսուսներ, որքան	8
Սովորողները կարո՞ղ են ինքնուրույն ու ազատ մոտենալ գրադարանի գրադարակներին և պահարաններին, ընտրել իրենց անհրաժեշտ գրականությունը և վերցնել այն ընթերցասարահում աշխատելու ժամանակ	այո
Գրադարանն ունի՞ գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագիր	այո
Գրադանավարը կարողանո՞ւմ է օգտվել գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագրից	այո

Աղյուսակ 25. Տվյալներ հաստատության ուսումնական լաբորատորիաների, կաբինետների և դահլիճների վերաբերյալ

Լաբորատորիաներ, կաբինետներ և դահլիճներ	Տարածքը (ք.մ)	Վերանորոգման կարիքը	Առկա գույքը, լաբորատոր սարքավորումները, պարագաները (թվարկելիմնականը և նշել քանակները)	Ուսումնականության, ուսումնադիդակտիկ նյութերը	Լրացուցիչ, գույքի, սարքավորումների, պարագաների նյութերի կարիքը
Ֆիզիկայի լաբորատորիա, կաբինետ	70(ք.մ)	չունի	Էլեկտրաստատիկայի հավաքածու, մեծ չափազանց անցքերով, չափիչ սարքեր, ամպերմետր, վոլտմետր, ուժաչափ	Պաստառներ դասագրքեր, խնդրագրքեր	Նոր չափիչ սարքեր չկան, սարքավորումները հիմնականում հին են:
Քիմիայի լաբորատորիա, կաբինետ	53,1(ք.մ)	Վերանորոգված է	Պարբերական աղյուսակ	Պարբերական աղյուսակ	Քիմիական նյութեր,
Գենսաբանության լաբորատորիա,	70(ք.մ)	Վերանորոգ-	կմախքի մոդելներ,	Պաստառներ, մուլյաժներ,	

կաբինետ		ված է		կմախքի մոդելներ,	
Ռազմագիտության կաբինետ	84(ք.մ)	Վերանորոգված է	Զենք, պաստառներ մոդելներ ավտոմատ հրացաններ օդամղիչ	Պաստառներ, սկավառակներ, ավտոմատներ, հակագագ, կողմնացույց, բահ, հետախուզական սարքեր, փամփուշտներ	Աշակերտական գույք
Համակարգչային լաբորատորիա, կաբինետ	54(ք.մ)	Վերանորոգված է	Համակարգիչներ, պրոյեկտոր		Էլ. գրատախտակ
Օտար լեզուների կաբինետ	36(ք.մ)	Վերանորոգված			գույք
Արհեստանոց (նշել ինչպիսի)	50.2(ք.մ) 18+22	Վերանորոգված է			գույք
Միջոցառումների դահլիճ	270.5(ք.մ)	Վերանորոգված է	Դաշնամուր		աթոռներ, էլ. գրատախտակ
Մարզադահլիճ	310.7(ք.մ)	Վերանորոգված է	Գնդակներ, մատեր, վոլեյբոլի ցանցեր, թենիսի սեղան, մարզագույք, մարզանստարաններ, Շվեդական պատ		

Աղյուսակ 26. Ուսումնական հաստատության ներքին արդյունավետության հիմնական ցուցանիշները՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Ցուցանիշներ	2018-2019 ուստարի	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Սովորող/ուսուցիչ հարաբերությունը (հաշվարկ.հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին)	13	14	14,9/1	աճ
Սովորող/ սպասարկող անձնակազմ հարաբերությունը (հաշվարկ.հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի	10	13	42/1	աճ

հարաբերությունը սպասարկող անձնակազմի ընդհանուր թվին)				
Դասարանների միջին խտությունը (հաշվարկ. հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը կոմպլեկտավորված դասարանների ընդհանուր թվին)	26	28	26,8/1	սճ
Մեկ սովորողի հաշվով հաստատության տարեկան նախահաշիվը (հաշվարկ. հաստատության տարեկան բյուջեով հաստատված ամբողջ գումարի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին)	173939	204702	181953	սճ
Սպասարկող անձնակազմի միջին աշխատավարձը	106000	114647	109622	սճ
Ուսուցչների միջին աշխատավարձը	115000	132224	128680	սճ
Վարչական աշխատողների միջին աշխատավարձը	206000	243000	222083	սճ

Աղյուսակ 27. Տվյալներ հաստատության բյուջետային միջոցների վերաբերյալ

	2018թ.	2019թ.	2020թ.
Հաստատության տարեկան նախահաշվում արտաբյուջետային միջոցների չափը (հաշվարկ. հաստատության տարեկան բյուջեում արտաբյուջետային միջոցների չափի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	0.2%	0.01	0.2%
Ծնողների կողմից դրամական ներդրումների տարեկան չափը			
Հովանավորչական և դրամաշնորհային միջոցների տարեկան չափը (հաշվարկ. ծնողների կողմից տարվա կտրվածքով կատարած ներդրումների, դրամաշնորհների և հաստատության տարեկան բյուջեում)			
Աշխատավարձերի վճարման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը (հաշվարկ. աշխատավարձերի վճարման հոդվածով՝ ներառյալ հարկերը, հաստատության տարեկան ծախսերի գումարի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր	84.4	95	87

գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Կոմունալ վճարների գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը (հաշվարկ. կոմունալ վճարների հողվածով հաստատության տարեկան ծախսերի գումարի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային շարտահայտությամբ)	3,0	3	5,4
Նոր գույքի, այդ թվում՝ սարքավորումների ձեռքբերման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը (հաշվարկ. գույքի ձեռքբերման հողվածով հաստատության տարեկան ծախսերի գումարի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	6.5	2	2,5

Մաս. 4. Ուսումնական հաստատությունում ներառական կրթության և հավասարության ապահովում

ՀՀ Սահմանադրության հոդված 14.1.-ում ամրագրված է, որ «Բոլոր մարդիկ հավասար են օրենքի առջև. խտրականությունը, կախված սեռից, ռասայից, մաշկի գույնից, էթնիկական կամ սոցիալական ծագումից, գենետիկական հատկանիշներից, լեզվից, կրոնից, աշխարհայացքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, ազգային փոքրամասնությանը պատկանելությունից, գույքային վիճակից, ծնունդից, հաշմանդամությունից, տարիքից կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներից, արգելվում է»:

Ներառական կրթության հիմքում ընկած է մարդկանց հավասար իրավունքների վերոնշյալ սահմանադրական դրույթը և կրթություն ստանալու մարդու հիմնարար իրավունքը, որն արտացոլված է ՀՀ Սահմանադրության հոդված 35-ում, ըստ որի.

«Յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի կրթության իրավունք: Միջնակարգ կրթությունը պետական ուսումնական հաստատություններում անվճար է: Յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի պետական ուսումնական հաստատություններում մրցութային հիմունքներով անվճար բարձրագույն և այլ մասնագիտական կրթություն ստանալու իրավունք: Ոչ պետական ուսումնական հաստատությունների ստեղծման և գործունեության կարգը սահմանվում է օրենքով:»

Կրթություն ստանալու մարդու իրավունքն ամրագրված է նաև 1948 թվականին ընդունված ՄԱԿ-ի «Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրում» (հոդված 26), համաձայն որի.

«Յուրաքանչյուր ոք կրթության իրավունք ունի: Կրթությունը, առնվազն տարրական և հանրակրթական փուլերում, պետք է լինի անվճար: Տարրական կրթությունը պետք է լինի պարտադիր: Տեխնիկական և մասնագիտական կրթությունը պետք է հանրամատչելի լինի, իսկ բարձրագույն կրթությունը, ընդունակություններին համապատասխան, հավասարապես մատչելի բոլորի համար»:

Կրթությունը պետք է նպատակաուղղված լինի անձի լիարժեք զարգացմանը և մարդու իրավունքների ու հիմնարար գատությունների նկատմամբ հարգանքի ամրապնդմանը: Այն պետք է նպաստի բոլոր ազգերի, ռասայական և կրոնական խմբերի միջև փոխըմբռնմանը, հանդուրժողականությանն ու բարեկամությանը, է՛լ ավելի նպաստի ՄԱԿ-ի խաղաղապահական գործունեությանը: Ծնողներն իրենց երեխաների համար կրթության տեսակն ընտրելու առաջնային իրավունք ունեն»:

Նույնքան կարևոր են 1989 թվականին ընդունված ՄԱԿ-ի «Երեխաների իրավունքների մասին կոնվենցիայի» հոդված 28-ի դրույթները երեխայի կրթության իրավունքի մասին, համաձայն որի.

«Մասնակից պետությունները ճանաչում են երեխայի կրթության իրավունքը և հավասար հնարավորությունների հիման վրա այդ իրավունքի իրականացմանն աստիճանաբար հասնելու համար նրանք, մասնավորապես.

(ա) մտցնում են պարտադիր և անվճար տարրական կրթություն,

(բ) խրախուսում են միջնակարգ կրթության տարբեր ձևերի, ներառյալ՝ ընդհանուր և մասնագիտական կրթության զարգացումը, ապահովում են դրանց մատչելիությունը բոլոր երեխաների համար և ձեռնարկում են այնպիսի անհրաժեշտ միջոցներ, ինչպիսիք են անվճար կրթություն տրամադրելը և կարիքի դեպքում ֆինանսական օգնություն ցույց տալը,

(գ) բոլոր համապատասխան միջոցներով ապահովում են բարձրագույն կրթության մատչելիությունը՝ ըստ յուրաքանչյուրի ընդունակությունների,

(դ) ապահովում են կրթական և մասնագիտական տեղեկատվության և ուղեցույցների մատչելիությունը բոլոր երեխաների համար,

(ե) միջոցներ են ձեռնարկում նպաստելու կանոնավոր դպրոց հաճախելուն և դպրոցը թողած սովորողների թվաքանակի նվազմանը:

Մասնակից պետությունները ձեռնարկում են բոլոր անհրաժեշտ միջոցները երաշխավորելու համար, որ դպրոցական կարգապահությունն իրականացվում է երեխայի մարդկային արժանապատվության հետ համատեղելի մեթոդներով և սույն Կոնվենցիային համապատասխան:»

Ինչպես նաև հոդված 29-ի հետևյալ դրույթները.

«Երեխայի կրթությունը պետք է ուղղված լինի.

(ա) երեխայի անհատականության, տաղանդի և մտավոր ու ֆիզիկական ունակությունների զարգացմանը՝ դրանց լրիվ ծավալով,

(բ) մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների, ինչպես նաև ՄԱԿ-ի կանոնադրության մեջ ամրագրված սկզբունքների նկատմամբ հարգանքի դաստիարակմանը,

(գ) երեխայի ծնողների, նրա մշակութային ինքնատիպության, լեզվի և արժեքների, երեխայի բնակության երկրի ազգային արժեքների, նրա ծագման երկրի և իր սեփական քաղաքակրթությունից տարբեր քաղաքակրթությունների հանդեպ հարգանքի դաստիարակմանը,

(դ) երեխային ազատ հասարակության մեջ, փոխըմբռնման, խաղաղության, հանդուրժողականության, տղամարդու և կնոջ իրավահավասարության և բոլոր ժողովուրդների, էթնիկական, ազգային և կրոնական խմբերի, ինչպես նաև բնիկ ազգաբնակչությանը պատկանող անձանց միջև բարեկամության ոգով պատասխանատու կյանքով ապրելուն նախապատրաստելը,

(ե) շրջապատող բնության նկատմամբ հարգանքի դաստիարակմանը:»

Երեխայի կրթության իրավունքը ամրագրված է նաև ՀՀ մի շարք օրենքներում, մասնավորապես՝ «Երեխայի իրավունքների մասին», «Կրթության մասին» և այլն: Մասնավորապես «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածում ամրագրված է.

«Հայաստանի Հանրապետությունն ապահովում է կրթության իրավունք՝ անկախ ազգությունից, ռասայից, սեռից, լեզվից, դավանանքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, սոցիալական ծագումից, գույքային դրությունից կամ այլ հանգամանքներից: Պետությունը կրթության իրավունքն ապահովում է կրթության համակարգի բնական գործառնությամբ և կրթություն ստանալու համար սոցիալ-տնտեսական պայմանների ստեղծմամբ:»

Ներառականության հարցը պետք է նախ և առաջ դիտարկվի 1990 թվականին Ջոնթիենում ընդունված «Կրթություն բոլորի համար» համաշխարհային հռչակագրի

համատեքստում, որի 6 նպատակներից 2-ը հետևյալն են. համընդհանուր ընդգրկվածությունը հավասարությունը՝ որպես թիրախ:

Ներառականության սկզբունքը սահմանված է 2005 թվականին ընդունված «Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձնաց կրթության մասին» ՀՀ օրենքում, որը կարգավորում է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց, իրենց ընդունակություններին և կարողություններին համապատասխան, կրթություն ստանալու իրավական, կազմակերպական և ֆինանսական հիմքերը, ինչպես նաև կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության կազմակերպման բնագավառում հարաբերությունների մասնակիցների իրավունքներն ու պարտականությունները:

Համաձայն օրենքի՝ «ներառական կրթությունը՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության համար առանձնահատուկ պայմանների ապահովման միջոցով նրանց համատեղ ուսուցումն է հանրակրթական մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում՝ նման պայմանների կարիք չունեցող անձանց հետ»

Ներառական կրթության պարագայում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխան դառնում է իրավահավասար բոլոր երեխաների հետ, որը հանգեցնում է ստեղծագործական հնարավորություններով ու ինքնուրույն գործելու պատրաստ մարդու ձևավորմանը: Երեխայի ընտանիքը դադարում է խուսափել իր երեխայի միջավայրի հետ շփումից, քանի որ նույն միջավայրը հանդուրժողականությամբ է վերաբերում իր երեխային՝ ընդունելով վերջինիս հավասար լինելու փաստը: Ընտանիքի հետ տարվող մասնագիտացված աջակցության ծառայությունները և միջավայրի վերաբերմունքը օգնում են ծնողին ավելի օգտակար լինել իր երեխային, դուրս գալ անելանելիության բարդությից և օգնել իր երեխային հաղթահարելու անհատական ուսուցման պլանը:

Ներառական կրթության պարագայում պետությունը աստիճանաբար իրականացնում է սոցիալական հավասարության ապահովման խնդրում իր դերակատարումը՝ նվազեցնում է հասարակության շերտավորումը ու նպաստում նրա հոգեբանական առողջացմանը, հասնում է բյուջետային միջոցների արդյունավետ ու նպատակային բաշխմանը, քանի որ հատկացումները կատարվում են ավելի մեծ թվով երեխաների կրթությունը կազմակերպելու համար:

Ի վերջո, ներառական կրթությունը նպաստում է երկրում կրթության կազմակերպման և իրականացման մեխանիզմների արդիականացմանը՝ համաշխարհային զարգացման ժամանակակից միտումներին և մարտահրավերներին համահունչ:

Ասպիսով, ներառական կրթությունը, ենթադրում է հաստատություններում այնպիսի կրթական միջավայրի և պայմանների ստեղծում, որոնցում բոլոր երեխաները, անկախ իրենց առանձնահատուկ կրթական կարիքներից, ունեն կրթություն ստանալու հավասար հնարավորություններ: Նման միջավայրը պետք է լինի երեխաներին ներառող, կրթություն ստանալու համար արդյունավետ, երեխաների նկատմամբ բարյացկամ, նրանց առողջության համար ապահով ուանվտանգ: Ներառումը ենթադրում է կրթության առավել լայն տեսլական, որն ուղղված է բոլոր սովորողների կարիքներին, ներառյալ՝

- հաշմանդամություն ունեցող երեխաները.
- բռնության ենթարկվող երեխաները.
- աշխատող երեխաները.
- փախստական կամ տեղահանված երեխաները.
- միգրանտները.
- ծայրահեղ չքավորության մեջ ապրող երեխաները.
- լեզվական փոքրամասնությունները.
- ազգային փոքրամասնությունները.
- հակամարտությունների գոտիների երեխաները.
- ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի և այլ հիվանդությունների հետևանքները կրող երեխաները և այլն:

Ուսումնական հաստատությունում բոլոր երեխաների մոտ պետք է ձևավորվեն այնպիսի հմտություններ, վերաբերմունք և արժեհամակարգ, ինչը նրանց թույլ կտա հաստատությունն ավարտելուց հետո, չափահաս կյանքում իրենց լիովին դրսևորել և ինքնաիրացվել:

Հավասարության սկզբունքը իր մեջ ներառում է նաև տարբեր սեռերի, ազգային փոքրամասնությունների, սոցիալական տարբեր կարգավիճակի ընտանիքների երեխաների հավասարությունը: Հայաստանի, ինչպես և ընդհանրապես ժողովրդավարական պետությունների օրենսդրությունները, ամրագրում են սեռերի հավասար իրավունքները, պարտականությունները և ազատությունները: Սեռերի հավասարության սկզբունքներն ամրագրված են ՀՀ մի շարք օրենքներում, նաև՝ ՀՀ Աշխատանքային օրենսգրքում:

Հաստատությունում ներառական կրթության և սովորողների միջև հավասարության ապահովման ինքնագնահատումն ուղղված է բացահայտելու, թե արդյոք հաստատությունն ապահովում է ակնկալվող հետևյալ արդյունքները.

- հաստատությունը նդունվելու և հաստատությունում սովորելու համար ստեղծված են հավասար պայմաններ բոլոր երեխաների համար՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից անկախ.
- հաստատությունն ապահովում է բոլոր սովորողների հավասար մասնակցություն ուսումնառության գործընթացին՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից անկախ.
- հաստատությունն ապահովում է բոլոր սովորողների համար կրթության արդյունքների նհասնելու և առաջադիմության ցանկալի մակարդակը՝ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից անկախ:

Ուսումնական հաստատությունում ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը նկարագրող հիմնական ցուցանիշները և չափանիշները հետևյալ են՝

1. ներառական կրթության զարգացումը որպես նպատակ ամրագրված հաստատության զարգացման ծրագրում
2. ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում պլանավորված են ներառական կրթության ապահովման համապատասխան միջոցառումներ, այդ թվում՝ ուսուցիչների վերապատրաստումներ.
3. Ուսումնական հաստատության տնօրենն ունի ներառական կրթության գործընթացի համակարգման լիազորություններով օժտված տեղակալ(կամ այն պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին).
4. Ուսումնական հաստատության վեբ կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ.
5. Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է երեխաների հավասար իրավունքներին, հանդուրժողականությանը նվիրված և նման այլ ուսումնական ծրագրեր:

Ուսումնական հաստատությունում աշխատակազմն արդիականացնում է իր գիտելիքներն ու հմտությունները ներառական կրթության ոլորտում.

6. վերջին 5 տարում տնօրինությունը մասնակցել է ներառական հաստատությունների կառավարման թեմայով վերապրաստման.
7. Ուսումնական հաստատությունն ունի ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստված և վերապատրաստող ուսուցիչներ,
8. վերջին 5 տարում ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը:

Ուսումնական հաստատությունում ունի ռեսուրսներ՝ աջակցելու կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք(ԿԱՊԿ) ունեցող երեխաների սովորելուն և ուսումնական միջավայրը հարմարեցված է նրանց կարիքներին.

9. Ուսումնական հաստատությունում ամենուրեք (դասասենյակներ, դահլիճներ, գրադարաններ և այլն) տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ապահովված է ֆիզիկական մատչելիություն.
10. Ուսումնական հաստատությունն ունի ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների հոգեբանամանկավարժական աջակցության թիմ (հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, հոգեբան, ուսուցչի օգնական և այլն).
11. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներն ապահովված են դասագրքերով, գրենական պիտույքներով, հարմարանքներով, այլ պարագաներով.
12. ուսումնական հաստատությունում առկա են ուսումնամեթոդական նյութեր և սարքավորումներ՝ լսողության ու տեսողության գործառույթի բացակայության կամ սահմանափակում ունեցող սովորողների համար.
13. ուսումնական հաստատության դասասենյակների դասավորվածությունն այնպիսին է, որ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողները մեկուսացված չեն.
14. ուսումնական հաստատությունն ունի ռեսուրս-սենյակ՝ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների համար.
15. ուսումնական հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը.
16. ուսումնական հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ծնողների (խնամակալների) թիվը.
17. Ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող ֆիզիկական խոչընդոտները (թեքահարթակ, հենակ և այլն).
18. Ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական խոչընդոտները (վերաբերմունք, կարծրատիպ):

Ուսուցիչները կարողանում են ուսումնական ծրագիրը, դասի պլանը, ուսուցանման գործընթացը հարմարեցնել ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների կարիքներին և մշտապես խրախուսում են նրանց.

19. անհատական ուսումնական պլանները մշակվում են համաձայն հանրակրթության պետական չափորոշիչի և առարկայական ծրագրերի՝ հաշվի առնելով սովորողների կարիքները, ընդունակությունները, հնարավորությունները, ձեռքբերումները և առաջընթացը.
20. այնուսուցիչների թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ.
21. ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության վերաբերյալ կարծրատիպերի առկայությունը, դրանց վերացման անհրաժեշտությունը և ձեռնարկում են համապատասխան քայլեր.
22. ուսուցիչները ունեն հավասար վերաբերմունք բոլոր երեխաների նկատմամբ՝ անկախ նրանց միջև եղած տարբերություններից և նրանց առանձնահատուկ կարիքներից.
23. ուսուցիչները կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամ երևույթ դասարանում, դպրոցում, ուսումնական նյութերում և նույնիսկ սեփական վարքագծում:

ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների հավասարապես մասնակցում են դպրոցի և դասի բոլոր գործընթացներին՝ ըստ իրենց կարողությունների առավելագույն աստիճանի.

24. Ուսումնական հաստատության այն սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ունեն ԿԱՊԿ.
25. Ուսումնական հաստատությունից հեռացած (ուսումն անավարտ թողած) ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը.
26. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների բացակայությունների տարեկան միջին թիվը՝ ժամ/սովորող.
27. արտադասարանական աշխատանքների խմբակներում ներառվող և աշխատանքներին մասնակցող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը.
28. ուսումնական անհաստատության աշակերտական խորհրդում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը:

Ուսումնական հաստատության սովորողները գիտակցում են ԿԱՊԿ ունեցող իրենց ընկերների նկատմամբ գոյություն ունեցող կարծրատիպերի վերացման անհրաժեշտությունը և օգնում են փոխել դրանք.

29. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված աշակերտական նախաձեռնությունների թիվը և ձևերը.
30. ուսումնական հաստատության կայքում և (կամ) աշակերտական թերթում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների կամ հաշմանդամության թեմայով սովորողների կողմից պատրաստված նյութերի, հոդվածների, լուսանկարների, և այլ հրապարակումների թիվը:

Ուսումնական հաստատությունում ապահովված է սեռերի և ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջև հավասարությունը.

31. սեռերի հավասարության գործակիցը.
32. աշակերտական խորհրդում սեռերի հավասարության գործակիցը.
33. գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը գերազանց առաջադիմություն ունեցող աղջիկների թվին.
34. Տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող աղջիկների թվին.
35. տղաների տարեկան միջին բացակայությունների թվի հարաբերությունն աղջիկների տարեկան միջին բացակայությունների թվին (ժամերով).
36. «Մաթեմատիկա», «Ֆիզիկա», «Քիմիա» և «Կենսաբանություն» առարկաներից տղաների և աղջիկների տարեկան միջին առաջադիմությունը.
37. Ուսումնական հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը և տոկոսը.
38. աշակերտական խորհրդի անդամ ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը.
39. Ուսումնական հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջին տարեկան առաջադիմությունը.
40. անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը.
41. անվճար սնունդ ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը.
42. սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար հաստատության իրականացրած սոցիալական աջակցության ծրագրերը և դրանց թիվը.
43. ուսումնական հաստատության կողմից իրականացված՝ ներառական կրթության առնչվող արտադասարանական միջոցառումների (զրույցներ, կինոնկարների դիտումներ, քննարկումներ, կլոր-սեղաններ, սեմինարներ, էքսկուրսիաներ և այլն) թիվը՝ ըստ դասարանների:

Ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը նկարագրող հիմնական ցուցանիշներին և չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու

ձևերը ներառում են և՛ փաստաթղթային ուսումնասիրություն, և՛ դիտարկում-փաստագրում, և՛ հարցումների իրականացում:

Մաս 4-ում բերված չափանիշներ 1-ից 14-ի, 17-ից 23-ի, 29-ի և 42-ի համար անհրաժեշտ է կատարել փաստաթղթային ուսումնասիրություն, դիտարկում-փաստագրում կամ հարցումներ և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 28-ը:

Աղյուսակ 28. Հաստատությունում ներառական կրթության իրականացմանը վերաբերվող չափանիշներ

Չափանիշ	Այո	Ոչ	Մենաբանություն
Ներառական կրթության զարգացումը որպես նպատակ ամրագրված է ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում	+		<i>Հաստատության զարգացման հնգամյա հեռանկարային ծրագիր</i>
Ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում պլանավորված են ներառական կրթության ապահովմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումներ, այդ թվում՝ ուսուցիչների վերապատրաստումներ	+		<i>ԲՄ թիմի պարբերական վերապատրաստումներ, ուսուցիչների համար սեմինարների, քննարկումների կազմակերպում</i>
Ուսումնական հաստատության տնօրենն ունի ներառական կրթության գործընթացի համակարգման լիազորություններով օժտված տեղակալ (կամ այն պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին)։	+		<i>«Ներառական կրթություն» ծրագրի համակարգող : Համակարգում է ԲՄ թիմի աշխատանքները, կատարում սովորողների կարիքի գնահատման ամբողջացում, ԱՈւՊ-ի կազման աշխատանքների համակարգում և վերահսկում, ներառելով երեխայի կարիքները, միջամտության ձևերը, ժամանակացույցը, պատասխանատուներին:</i>
Ուսումնական հաստատության վեբ կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ	+		<i>(Եթե այո, ապա նկարագրել կայքի ներառական կրթության բաժինը, ինչպիսի նյութեր են տեղադրված կայքում, դրանց թարմեցման հաճախականությունը, հաճախորդների թիվը և այլն):</i> Facebook Սոցիալական ցանցում գործում է դպրոցի ներառական կրթության առցանց հարթակ, որտեղ պարբերաբար տեղադրվում են ուսումնասովորողական նյութեր, թեմատիկ գրառումներ և ոլորտի վերաբերյալ նորություններ և հայտարարություններ: Էջի հետևորդների թիվը կազմում է 153 հոգի, էջն ունի հետադարձ կապի հնարավորություն:
Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է երեխաների հավասար իրավունքներին, հանդուրժողականությանը նվիրված և նման այլ ուսումնական ծրագրեր:	+		<i>(Եթե այո, ապա նշել այդ ծրագրերը դասընթացները, ներառված սովորողների թիվը ըստ դասարանների, դրանց հատկացված շաբաթական ժամերը ըստ դասարանների, և գնահատել դրանց արդյունավետությունը):</i> <i>Հաստատության հոգեբանը անց է կացնում պարբերական հանդիպումներ սովորողների հետ հանդուրժողականության թեմայով՝ համագործակցելով դասղեկների և ՎՊՀ</i>

			<i>ուսանողների հետ՝ վերջիններիս ուսումնասիրտադրական պրակտիկայի շրջանակներում</i>
Վերջին 5 տարում տնօրինությունը մասնակցել է ներառական հաստատությունների կառավարման թեմայով վերապրաստման ¹		Ոչ	<i>(Եթե այո, ապա նշել վերապատրաստող կազմակերպությունը, վերապատրաստման ամսաթիվը, և տևողությունը ժամերով, ինչպես նաև մեկնաբանել դրա արդյունավետությունը:)</i>
Ուսումնական հաստատությունն ունի ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստված և վերապատրաստող ուսուցիչներ: Վերջին 5 տարում ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը:	Այո		<i>(Եթե այո, ապա նշել վերապատրաստված ուսուցիչների թիվը, և որպես ուսուցիչ վերապատրաստող վերապատրաստված ուսուցիչների թիվը: Նշել նաև վերապատրաստող կազմակերպությունը, վերապատրաստման ամսաթիվը, և տևողությունը ժամերով, ինչպես նաև մեկնաբանել վերապատրաստումների արդյունավետությունը:)</i> Վերջին 5 տարում ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը՝ 62 ՎՏՄԱԿ-ի կողմից իրականացվել է <ԱՌԻՊ-ի կազմում և վարում> թեմայով դասընթաց:
Ուսումնական հաստատությունում ամենուրեք (դասասենյակներ, դահլիճներ, գրադարաններ և այլն) տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ապահովված է ֆիզիկական մատչելիություն	+		<i>(Եթե այո, ապա նկարագրել ինչպիսի պայմաններ են ստեղծված տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ֆիզիկական մատչելիության ապահովման համար:)</i> <i>Դպրոցի առաջին հարկում առկա են թեքահարթակներ բոլոր այն դասասենյակների մուտքերի մոտ, որտեղ առկա են աստիճաններ: առաջին հարկից երկրորդ հարկ բարձրանալու համար գործում է վերելակ՝ որի կառավարման ստեղնաշարին առկա են բրայլան նշագրումներով կոճակներ: Դպրոցի սանհանգույցները ևս ապահովված են հաշմանդամություն ունեցող սովորողների կարիքին համապատասխան հարմարեցումներով:</i>
Հաստատությունն ունի ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների հոգեբանամանկավարժական աջակցության թիմ (հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, հոգեբան, ուսուցչի օգնական և այլն)	+		<i>(Եթե այո, ապա թվարկել հոգեբանամանկավարժական աջակցության ինչ հաստիքեր ունի հաստատությունը, ինչպես է կազմակերպվում նրանց աշխատանքը: Նկարագրել նաև ներառական կրթության ուղղությամբ համապատասխան աշխատողների պարտականությունների շրջանակը, կրթության առանձնահատուկ պայմաններ կարիք ունեցող երեխաների հետ վարվող աշխանքները, լրացուցիչ հաստիքների կարիքը, և այլն:)</i> <i>Հաստատությունն ունի հոգեբան,/1հաստիք/ լոգոպեդ/1հաստիք/ հատուկ մանկավարժ/0,25հաստիք/ սոցիալական մանկավարժ/1հաստիք/ և 6 ուսուցչի օգնական Հոգեբանը, լոգոպեդը և սոցիալական</i>

		մանկավարժը մատուցում են անհատական և խմբային աջակցության ծառայություններ, աջակցում ԲՄ թիմի մյուս անդամներին և ուսուցիչներին ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների կարիքին համապատասխան կրթական ծրագրերի հարմարեցումների և ԱՌԻՊ ՄԱԾԱՊ-ների կազմման գործընթացներում:
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներն ապահովված են դասագրքերով, գրենական պիտույքներով, հարմարանքներով, այլ պարագաներով,	Այո	(Եթե այո, ապա թվարկել նշել ինչ դասագրքեր են օգտագործում ֆունկցիաների տարատեսակ սահմանափակումներ ունեցող սովորողները, դրանց քանակը, ձևը բերման տարեթիվը, ֆիզիկական վիճակը և այլն:) ԿԱՊԿ ունեցող սովորողները ապահովված են հանրակրթական պետական չափորոշիչներին համապատասխան առարկայական դասագրքերով: ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների հատուկ կրթության համար նախատեղվող դասագրքեր դպրոցում առկա չեն:
Հաստատությունում առկա են ուսումնամեթոդական նյութեր և սարքավորումներ՝ լսողության և տեսողության գործառույթի բացակայություն կամ սահմանափակում ունեցող աշակերտների համար	Ոչ	(Եթե այո, ապա թվարկել ինչ սարքավորումներ և ուսումնամեթոդական նյութեր ունի հաստատությունը լսողության և տեսողության ֆունկցիայի բացակայություն կամ սահմանափակում ունեցող սովորողների համար, դրանց քանակը, ձևը բերման տարեթիվը, ֆիզիկական վիճակը, օգտագործման հաճախականությունը, արդյունավետությունը և այլն: Նշել նաև լրացուցիչ սարքավորումների և ուսումնամեթոդական նյութերի կարիքը:)
Ուսումնական հաստատությանդասասենյակների դասավորվածությունն այնպիսին է, որ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողները մեկուսացված չեն	+	(Եթե այո, ապա նկարագրել ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների համար ուսուցման կազմակերպման պայմանները, դասասենյակների դասավորվածությունը, ինչպես նաև նրանց դասերին մասնակցության պայմաններն ու ձևերը:) Հենաշարժողական համակարգի և տեղողական ֆունկցիաների սահմանափակումներով սովորողների դասասենյակները գտնվում են հաստատության առաջին հարկում, լաբորատորիաների հասասանելիությունն ապահովվում է թեքահարթակների և վերելակի միջոցով, որի արդյունքում բացառվում է ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների մեկուսացումը:
Ուսումնական հաստատությունն ունի ռեսուրս-սենյակ՝ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների համար	Այո	(Եթե այո, ապա նկարագրել ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների համար նախատեսված ռեսուրս-սենյակի ֆիզիկական վիճակը, չափերը, հազեցվածությունը սարքավորումներով և ուսումնամեթոդական նյութերով, ինչպես նաև սենյակի օգտագործման հաճախականությունը: Նշել նաև լրացուցիչ սարքավորումների և ուսումնամեթոդական նյութերի կարիքը:) Դպրոցում գործում է անհատական աջակցման ծառայությունների համար նախատեսված սենյակ հոգեբանի և լոգոպեդի համար, ինչպես

			<p>նան ռեսուրսային սենյակ, որն ապահովված է անհրաժեշտ գույքով, ուսումնամեթոդական նյութերով, խաղերով: Յուրաքանչյուր ուսումնական տարի կատարվում է ռեսուրսային սենյակի գործունեության համար անհրաժեշտ նյութատեխնիկական միջոցների թարմացում: Մենյակում առկա է նաև հոսող ջուր, համակարգիչ, տպագրական սարքավորումներ, մասնագիտական գրականություն: Ռեսուրսային սենյակից օգտվում են ինչպես սովորողները և ծնողները, այնպես էլ ԲՄ խմբի անդամները:</p>
<p>Ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող ֆիզիկական խոչընդոտները (թեքահարթակ, հենակ և այլն)</p>	+		<p>(Եթե այո, ապա նկարագրել, թե ինչպես և մանրամասնել ինչ պայմաններ կան հաստատությունում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համարօրինակ՝ թեքահարթակ, հենակներ և այլն: Թվարկել նաև լրացուցիչ կարիքները:)</p> <p>Դպրոցն ապահովված է թեքահարթակներով և վերելակով, դռների բռնակների դիրքն ու չափերը համապատասխանում են ընդունված ստանդարտներին:</p>
<p>Ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական խոչընդոտները (վերաբերմունք, կարծրատիպ)</p>	+		<p>(Կատարել հարցում պարզելու, թե արդյոք հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական խոչընդոտները (վերաբերմունք, կարծրատիպ): Հարցման մեջ ներառել ուսուցիչներին, սովորողներին, ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների, ծնողներին, և վարչական կազմը: Նկարագրել, հարցման արդյունքները:)</p> <p>Դպրոցի ուսուցիչների, սովորողների և ծնողների հետ պարբերաբար իրականացվող հարցումների արդյունքները վկայում են, որ ներառականությունը խաթարող խոչընդոտները հաղթահարված են:</p>
<p>Անհատական ուսումնական պլանները մշակվում են համաձայն հանրակրթության պետական չափորոշիչի և առարկայական ծրագրերի՝ հաշվի առնելով սովորողների կարիքները, ընդունակությունները, հնարավորությունները, ձեռքբերումները, առաջընթացը</p>	+	Այո	
<p>Ուսուցիչների թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ</p>	+		<p>(Ուսուցիչների դիրքորոշումը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում: Ուսուցիչների շրջանում հետազոտության արդյունքներով հաշվարկել նրանց թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ:)</p> <p>Ուսուցիչների շրջանում կատարված հարցման</p>

		արդյունքների համաձայն դպրոցի բոլոր ուսուցիչների մոտ ներառական կրթության հանդեպ գործում է դրական վերաբերմունք; ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների և ծնողների շրջանում կատարված հարցումների արդյունքում ներառական կրթության նկատմամբ դրական դիրքորոշում ունի ուսուցիչների 85%:
Ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության վերաբերյալ կարծրատիպերի առկայությունը, դրանց վերացման անհրաժեշտությունը և ձեռնարկում են համապատասխան քայլեր	Այո	(Ուսուցիչների դիրքորոշումը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում)
Ուսուցիչները ունեն հավասար վերաբերմունք բոլոր երեխաների նկատմամբ, անկախ նրանց միջև եղած տարբերություններից և նրանց առանձնահատուկ կարիքներից	Այո	(Ուսուցիչների վերաբերմունքը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, և վարչական կազմի շրջանում)
Ուսուցիչները կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամ երևույթ դասարանում, դպրոցում, ուսումնական նյութերում և նույնիսկ սեփական վարքագծում	Այո	(Կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամ երևույթ հայտաբերելու ուսուցիչների ունակությունը պարզելու նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ ուսուցիչների, սովորողների, այդ թվում՝ ԿԱՊԿ ունեցողների, ծնողների, ինչպես նաև վարչական կազմի շրջանում) Ուսուցիչները մշտապես սերտորեն համագործակցում են դպրոցի հոգեբանի, հատուկ մանկավարժի և սոցիալական մանկավարժի հետ հայտնավերված խնդիրների վերհանման և հաղթահարման ուղղությամբ արդյունավետ գործողությունների մշակման և իրականացմանը գործընթացում
Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է սոցիալական աջակցության ծրագրեր սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար	+	(Եթե այո, ապա նկարագրել, թե ինչպիսի սոցիալական աջակցության ծրագրեր է իրականացնում հաստատությունը սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար, այդ ծրագրերին մասնակից սովորողների թիվը և այլն:)
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներին նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված սովորողներին ախաձեռնությունները	+	(նկարագրել հաստատության սովորողների այն որոնք ուղղված են ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանը) Սովորողները սեփական նախաձեռնությամբ մշտապես ներգրավում են ԿԱՊԿ ունեցող դասընկերներին բոլոր արտադպրոցական միջոցառումներին և հանդիպումներին:

Ներառական կրթության համակարգող Մեդա Ղումաշյանը համակարգում է ԲՄ թիմի աշխատանքները, կատարում սովորողների կարիքի գնահատման ամբողջացում, ԱՌԻՊ-ների կազմման աշխատանքի համակարգում և վերհսկում:

Դպրոցում առկա են թեքահարթակներ, հարմար նստարաններ և սեղաններ: Առանձնահատուկ կարիք ունեցող սովորողների հետ աշխատում են համակարգողը, հոգեբանը, հատուկ մանկավարժը, սոցիալական մանկավարժը:

Աղյուսակ 29. Տվյալներ հաստատությունում ներառական կրթության իրականացման և հավասարության ապահովման խնդիրների վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2018-2019 ուստարի	2019-2020 ուստարի	2020- 2021 ուստար ի
Հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը (ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների տոկոսը հաշվարկել ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)	32-92%	29-62%	22-88%
Հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը (խնամակալների) թիվը	32	29	15
Հաստատության այն սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ունեն ԿԱՊԿ (ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը հաշվարկել ըստ հաշմանդամության և կարիքների տիպերի՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ).	32/642-5%	29/652 4,4%	25/672 3.72%
Հաստատությունից հեռացած (ուսումն անավարտ թողած) ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը (ուսումն անավարտ թողած ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների տոկոսը հաշվարկել ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)	1	6	1
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների բացակայությունների տարեկան միջին թիվը՝ ժամ/սովորող	28	28	34
Արտադասարանական աշխատանքների խմբակներում ներառվող և աշխատանքներին մասնակցող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը	4	4	20
Ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը	0		2
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված սովորողներին ախաձեռնությունների թիվը տվյալ ուստարում	2	3	0
Հաստատության վեբ կայքում և (կամ) աշակերտական թերթում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների կամ հաշմանդամության թեմայով սովորողների կողմից պատրաստված նյութերի, հոդվածների, լուսանկարների, և այլ հրապարակումների թիվը	-		-
Սեռերի հավասարության գործակիցը (հաշվարկ. հաստատությունում սովորող աղջիկների ընդհանուր թվի հարաբերությունը տղաների ընդհանուր թվին)	0.9	0.9	372/345
Աշակերտական խորհրդում սեռերի հավասարության գործակիցը (հաշվարկ. աշակերտական խորհրդում ընդգրկված աղջիկների թվի հարաբերությունը տղաների թվին)	3	3	24սով.- 5տղ., 19աղջ.
Գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող աղջիկների թվին	2.5		93սով.- 34տղ.,5 9աղջ.
Տարեկան քանակապես գնահատական (գնահատականներ) ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը տարեկան քանակապես գնահատական (գնահատականներ) ունեցող աղջիկների թվին	1.8	1,5	1,9
Տղաների տարեկան միջին բացակայությունների թվի հարաբերությունը	1.9	1,7	1,9

աղջիկների տարեկան միջին բացակայությունների թվին (ժամերով)			
«Մաթեմատիկա», «Ֆիզիկա», «Քիմիա»և«Կենսաբանություն»առարկաներից տղաներին աղջիկների տարեկան միջին առաջադիմությունը	6.8	7	
Հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը և տոկոսը (ազգային փոքրամասնությունների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)			0
Աշակերտական խորհրդի անդամ ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը			0
Հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջին տարեկան առաջադիմությունը			0
Անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը (անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)	44-7%	42-6.5%	56/9%
Անվճար սնունդ ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը (անվճար սնունդ ստացող սովորողների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)	262-40%	266-40%	
Սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար հաստատության իրականացրած սոցիալական աջակցության ծրագրերի թիվը տվյալ ուստարում	1	2	5
Հաստատության կողմից իրականացվող սոցիալական աջակցության ծրագրերի թիվը	2	2	2
Հաստատության կողմից իրականացված՝ ներառական կրթությանն առնչվող արտադասարանական միջոցառումների (գրույցներ, կինոնկարների դիտում, քննարկումներ, կլորսեղաններ, սեմինարներ, էքսկուրսիաներ և այլն) թիվը ըստ դասարանների	3	3	տարր-3 միջոց3 ավագ դպր2

Մաս 5. Համայնքային մասնակցություն

«Ծնողները, ընտանիքները, մանկավարժները և համայնքները միասնաբար – այս այն լավագույն համագործակցությունն է, որը կարող է ապահովել բոլոր աշակերտների համար անհրաժեշտ աջակցության տրամադրումը՝ ուսման և կյանքի մեջ հաջողությունների հասնելու նպատակով:

Միջազգայնորեն տարանջատում են ծնողների, ընտանիքների, և համայնքների մասնակցության 6 ձև: Դրանք են՝

- ծնողական և ընտանեկան խնամքը, ուշադրությունը և հոգածությունը երեխայի հանդեպ.
- ծնողների, ընտանիքի և համայնքի մշտական հաղորդակցությունը ուսումնական հաստատության հետ.
- ծնողների, ընտանիքի և համայնքի կամավորական բնույթի գործունեությունը՝ ուղղված ուսումնական հաստատությանն օժանդակելուն.
- աջակցությունը երեխային իր տնային աշխատանքների կատարման մեջ և սովորելու գործընթացում.
- ծնողների, ընտանիքի և համայնքի ներգրավվածությունը ուսումնական հաստատության կողմից որոշումների կայացման գործընթացում.

- Ուսումնական հաստատության համագործակցությունը տեղական իշխանությունների և համայնքների հետ:»³

Այսպիսով ծնողների, ընտանիքի և համայնքի մասնակցությունը համարվում է ուսումնական հաստատության գործունեության բարելավման կարևոր գործոն: Մասնակցության առաջնային և կարևորագույն ձևն է ծնողների և ընտանիքի կողմից երեխայի հանդեպ ուշադրությունը, հոգածությունը և խնամքը, ներառյալ ուսումնական հաստատություն երեխայի կանոնավոր հաճախումն ապահովելը: Կարևոր է նաև ծնողների մշտական կապը ուսումնական հաստատության հետ, ծնողական ժողովներին կանոնավոր մասնակցությունը՝ երեխայի բացակայությունների, առաջադիմության, հաջողությունների և խնդիրների վերաբերյալ տեղեկացված լինելու և նրան աջակցելու համար:

Ծնողական և ընտանեկան մասնակցության տեսանկյունից շատ կարևոր է նաև երեխայի տնային հանձնարարությունների կատարումը վերահսկելը և անհրաժեշտության դեպքում նրան աջակցելը՝ նպաստելով երեխայի մոտ սովորելու նկատմամբ սիրո և հակումների առաջացմանը: Ծնողներն իրավունք ունեն հետևել երեխայի ուսումնառությանը ուսումնական հաստատությունում, մասնակցել դասալսումներին, սակայն մեր երկրում նրանց մասնակցության այս ձևը տարածված չէ և ծնողների մասնակցության աստիճանը երեխայի ուսումնառության գործընթացին հաստատությունում հիմնականում ցածր է:

Մասնակցության ամենատարածված ձևը Հայաստանում ծնողների, ընտանիքի, և համայնքի կամավորական բնույթի գործունեությունն է՝ հաստատությանն օժանդակելու և երեխաների համար միջոցառումներ կազմակերպելու նպատակով: Ընտանիքները, ծնողները և համայնքները հաստատությանն աջակցում են նաև կամավոր դրամական ներդրումներով, աշխատանքով, գույքով կամ նյութերով, ինչպես նաև միջոցառումների կազմակերպմամբ և դրանց մասնակցությամբ:

Մասնակցության առավել մեծ աստիճանի հասնելու համար կարևոր նշանակություն ունի ծնողների, ընտանիքների և համայնքների ներգրավվածությունը ուսումնական հաստատության կողմից որոշումների կայացմանը, ինչը Հայաստանում ապահովվում է հաստատության կոլեգիալ կառավարման մարմնի՝ խորհրդի, ինստիտուտի միջոցով: Խորհրդի կազմում ներառվում են հաստատության սովորողների ծնողները, մանկավարժները, տարածքային կառավարման մարմնի, նախարարության և տեղական ինքնակառավարման մարմնի ներկայացուցիչները: Ուսումնական հաստատության կառավարմանը մասնակցում են ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդի անդամները՝ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:

Մասնակցության բարձրացման կարևոր գործոններից է հաստատության կողմից իրականացված քայլերը, որոնք ուղղված են հաստատության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ, ինչպես նաև տարբեր համայնքային կառույցների հետ համագործակցության ամրապնդմանը: Ոչ միայն համայնքը պետք է ակտիվորեն մասնակցի հաստատության գործունեությանը, այլ նաև պետք է գործի հետադարձ կապը: Հաստատությունը գործուն մասնակցություն պետք է ունենա համայնքի հիմնախնդիրների լուծմանը՝ այդ գործընթացում ներգրավելով նաև սովորողներին: Այն պետք է հանդիսանա սվյալ համայնքի կրթամշակութային կենտրոնը, լինի համայնքահեն: Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման գործընթացը պետք է բացահայտի, թե որքանով է արդյունավետ սովորող-ծնող-հաստատություն-համայնք համագործակցությունը, որքանով է այն նպաստում կրթության որակի բարձրացմանը:

Ծնողների, ընտանիքի և համայնքի մասնակցությունը նկարագրող ցուցանիշներին ու չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու ձևերը ներառում են ինչպես փաստաթղթային ուսումնասիրություն, փաստագրում և դիտարկում, այնպես էլ

³ (NEA Education Policy and Practice Department, Center for Great Public Schools, 1201 17th St., NW, Washington, D.C.20036)

հարցում: Ստորև բերվում են սովորողների և նրանց ծնողների մասնակցության վերաբերյալ ցուցանիշները:

Ուսումնական հաստատությունում սովորողների և տնօրինության համագործակցությունը, սովորողների մասնակցությունը հաստատության գործունեությանը.

1. տնօրինությունը խթանում է սովորողների նախաձեռնությունները, օժանդակում դրանց իրագործմանը.
2. սովորողների մասնակցությունն իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի վերաբերյալ տնօրինության կողմից ցուցումների ընդունմանը, նման դեպքերի թիվը և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
3. սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները և դրանց թիվը, նախաձեռնություններին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
4. սովորողների կողմից կազմակերպված միջոցառումները և դրանց թիվը, միջոցառումներին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
5. սովորողների մասնակցությունը հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը, մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը
6. իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կլոր-սեղանները, քննարկումները, դրանց թիվը, և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
7. սովորող-սովորող և սովորող-ուսուցիչ հարաբերությունները ուսումնական հաստատությունում:

Ուսումնական հաստատությունում գործում է ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին համապատասխան աշակերտական խորհուրդ, որի ներկայացրած առաջարկություններն ամբողջությամբ արտացոլում են սովորողների կարիքները:

Ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհուրդն իր գործունեությունը կառուցում է փոխադարձ հարգանքի, սովորողների, ծնողների և տնօրինության փոխադարձ վստահության ու ու աշակցության մթնոլորտում, իրականացնում է հանրօգուտ աշխատանք.

8. աշակերտական խորհրդի նախաձեռնած քայլերն՝ ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.
9. աշակերտական խորհրդի ձեռնարկված միջոցները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով.
10. աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած միջոցառումները՝ ներառյալ շաբաթօրյակները, հաստատության և դպրոցամերձ տարածքի մաքրման աշխատանքները, դրանց հաճախականությունը և մասնակից սովորողների տոկոսը.
11. աշակերտական խորհրդի գործունեության համապատասխանությունը ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին:

Ուսումնական հաստատության ծնողական խորհուրդը սերտ համագործակցում է տնօրինության և աշակերտական խորհրդի հետ, նպաստում սովորողների ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներին.

12. սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները, դրանց թիվը և ընդունված առաջարկների տոկոսը ներկայացվածի նկատմամբ.
13. ծնողական խորհրդի կողմից կազմակերպված միջոցառումները (հանդեսներ, հավաքներ, երեկոյթներ, էքսկուրսիաներ, ճանաչողական այցեր և այլն) դրանց թիվը, մասնակից ծնողների թիվը և սովորողների տոկոսը.
14. ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու վերաբերյալ և նմանատիպ առաջարկությունները, դրանց թիվը.

15. ծնողական խորհրդի հանդիպումների հաճախականությունը և դրանց ընթացքում քննարկված հարցերի շրջանակները.
16. ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցությունը, ձևերը և աջակցություն ստացող սովորողների տոկոսը.
17. ծնողական և աշակերտական խորհրդների համագործակցությունը և դրա ձևերը.
18. ուսումնական հաստատության ասորյայից և տեղի ունեցող իրադարձություններից ծնողների տեղեկացվածության աստիճանը.
19. ծնողների ներգրավվածությունը սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներում, ներգրավվածության ձևերը և նման աշխատանքներում ընդգրկված ծնողներին տոկոսը.
20. այն ծնողների տոկոսը, որոնք օգտվում են emis.am-ն այլ կրթական կայքերից, ինչպես նաև հաստատության կայքից:

Ուսումնական հաստատությունում համայնքը համագործակցում է, և հաստատությունը վարում է ակտիվ հասարակական կյանք.

21. ուսումնական հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնականության բազայի համալրման և այլ աշխատանքներին համայնքի մասնակցությունը, այդ գործում կատարված ներդրումները.
22. համայնքային հիմնախնդիրների վերաբերյալ սովորողների տեղեկացվածությունը և նրանց մասնակցությունը համայնքի աշխատանքներին, մասնակցության ձևերը, մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.
23. Ուսումնական հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված և անցկացված միջոցառումները և դրանց թիվը, մասնակից սովորողների տոկոսը և համայնքի ներկայացուցիչների թիվը.
24. ուսումնական հաստատության կողմից հասարակական կազմակերպությունների հետ համատեղ իրականացված կրթական ծրագրերը, դրանց թիվը և մասնակից սովորողների թիվը՝ ըստ ծրագրերի:

Մաս 5-ում բերված ցուցանիշներ 1-ից 7 ցուցանիշների համար անհրաժեշտ է կատարել սովյալների ու տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում-փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 30-ը:

Աղյուսակ 30. Տվյալներ հաստատության գործունեությանը սովորողների մասնակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2018-2019 ուստարի	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի
Դեպքերի թիվը, երբ սովորողները մասնակցություն են ունեցել իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի շուրջ տնօրինության կողմից որոշումների կայացմանը	1	2	2
Սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունների թիվը	1	1	15
Սովորողների կողմից կազմակերպված միջոցառումների թիվը	5	5	5
Իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովների, սեմինարների, կլոր-սեղանների, քննարկումների թիվը	4	4	5
Նկարագրել, թե ինչպես է տնօրինությունը խթանում է սովորողների նախաձեռնությունները, օժանդակում դրանց իրագործմանը			
<i>Շնորհակալագրերի, պատվոգրերի, հուշանվերների, էքսկուրսիաների միջոցով:</i>			

Սովորողների մասնակցությունը իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի շուրջ տնօրինության կողմից ընդունված որոշումներին և դրանց կայացմանը մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը				
Նկարագրել վերջին 3 տարում քննարկված խնդրահարույց հարցերը և ընդունված որոշումները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն	
1. Վիճարանություն	2020թ. դեկտեմբեր	3%	Հարցի քննարկումը եղել է արդյունավետ	
Սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները և նախաձեռնություններին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը				
Նկարագրել վերջին 3 տարում սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն	
1. Բերքի տոն	26.09.2020	10%		
2. Շաբաթօրյակ	12.06.2020	650/79%		
3. Ծառատունկ	20.04.2020	0.05%		
4. «Թուղթը վերածենք գումարի» ակցիա	19.10.2020	80%		
5. Կամավորական աշխատանքներ՝ նվիրված հայրենիքի պաշտպանության սուրբ գործին	30.10.2020	80%		
Կազմակերպված միջոցառումները և միջոցառումներին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը.				
Նկարագրել վերջին 3 տարում կազմակերպված միջոցառումները	Ամսաթիվ		Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Համադպրոցական Կամդասարանային
<<Տոնո շնորհավոր, իմ սե՛ր Հայաստան>>	21.09.2020		30%	Տեսանյութ
<<Նամակ զինվորիս>>	02.10.2020		30%	Համադպրոցական շարադրությունների մրցույթ
<<Իմ քաղաքիս վրա>>	06.10.2020		75%	Տեսանյութ
<<Իմ հոգին գոյգ յենարաններ ունի՝ Աստված եւ հայրենիք>>	05.10.2020			Տեսանյութ
Տնայց դպրոցի սոցիալապես առավել անապահով աշակերտների ընտանիկները օգնության նպատակով	1-ին կի սամյակում		50%	Համադպրոցական
Ազատ Խլդաթյանի ծննդյան տարելից	02.12.2020		20%	Համադպրոցական
1988թ. երկրաշարժի զոհերի հիշատակման օր	09.12.2020		25%	Համադպրոցական
<<Կրթությունը կփրկի>>	23.01.2021			Տեսանյութ

աշխարհը>>				
Հայոց բանակին նվիրված միջոցառում	27.01.2021		2%	Համադպրոցական
<<Մերօրյա հերոսները>>խորագիրը կրող միջոցառում	3.01.2021		3.5%	Համադպրոցական
Մայրենի լեզվի և գիրք նվիրելու օրվան նվիրված միջոցառում	22.02.2021		2%	Համադպրոցական
Մայրության և գեղեցկության տոն	07.04.2021		2%	Համադպրոցական
Մեծ Եղեռն	23.04.2021		2%	Համադպրոցական
Սուրբ Զատիկ	30.03.2021		2%	Համադպրոցական
Առաջին Հանարապետության օրվան նվիրված ցերեկույթ	29.05.2021		2%	Համադպրոցական
<< Վերջին զանգ>>	06.06.2021		3%	Դասարանային

Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը սովորողների մասնակցության դեպքերը			
«Սովորողի իրավունքները և պարտականությունները»	Սեպտեմբեր 2020թ.	95%	
Մեր վարքագիծը փողոցում	Հոկտեմբեր 2020թ.	48%	
Իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կյոթ-սեղանները, քննարկումները և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը			
Թվարկել վերջին 3 տարում սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կյոթ-սեղանները, քննարկումները, նշել դրանց թեմաները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
2.<<Մաքուր պահենք մեր բնությունը>> կյոթ-սեղան	07.10.20	74 -12%	
3.Համաժողովներ ԱԽ-ի ընտրության նպատակով	Սեպտեմբեր	317-62%	
Ջրի միջազգային օր	2020թ. հոկտեմբեր	37%	
Նման քննարկումները նպաստում են սովորողների բարոյահոգեբանական, բնապահպանական դաստիարակությանը, նաև խթանում են վերաբերմունք դրսևորելու կարողությունների զարգացմանը:			

Մաս 5-ում բերված չափանիշներ 8-ից 11-ի համար անհրաժեշտ է կատարել տվյալների և տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում-փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 31-ը:

Աղյուսակ 31. Տվյալներ հաստատության աշակերտական խորհրդի գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ			
Աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած քայլերն ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.			
Նկարագրել վերջին 3 տարում աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած քայլերն ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.	Ամսաթիվ	Աջակցություն ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
<i>1.Քննարկումներդասարաններումևաշխարհորդինիստերում:</i>	<i>Ուստարվա ընթացքում</i>	25%	30%
<i>2.Խորհրդատվությունների կազմակերպում</i>	<i>Ուստարվա ընթացքում</i>	25%	30%
....			
Աշակերտական խորհրդի ձեռնարկած միջոցները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով			
Նկարագրել վերջին 3 տարում աշակերտական խորհրդի կողմից ձեռնարկած միջոցները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով	Ամսաթիվ	Աջակցություն ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
<i>1. Տեսաֆիլմերի դիտում և քննարկում</i>	<i>Ուստարվա ընթացում</i>		<i>Հարսանիք թիկունքում Կյանք ու կռիվ (համադրություն)</i>
<i>2.Անհատական զրույցներ</i>	<i>Ուստարվա ընթացում</i>		<i>Հոգեբանական դրույք</i>
Աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած միջոցառումները,՝ ներառյալ շաբաթօրյակները, հաստատության և դպրոցամերձ տարածքի մաքրման աշխատանքները, դրանց հաճախականությունը և մասնակից սովորողներիտոկոսը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած վերոնշյալ միջոցառումները	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ	Մեկնաբանություն
			<i>Նպաստում է սովորողների աշխատանքային դաստիարակությանը, բնապահպանությանը:</i>
1. Շաբաթօրյակ	յուր. տարվա հոկ.	512-83%	
2.Շաբաթօրյակ, ծառատունկ	յուր. տարվա հոկ.և ապր.	617-100%	

Մաս 5-ում բերված 12-ից 20 ցուցանիշների համար անհրաժեշտ է կատարել տվյալների և տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում/փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 32-ը:

Աղյուսակ 32. Տվյալներ հաստատության ծնողական խորհրդի գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2018-2019 ուստարի	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի
Սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունների թիվը և ընդունված առաջարկների տոկոսը ներկայացվածի նկատմամբ.	6-100%	8-100%	6-100%
Ծնողական խորհրդի կողմից տվյալ ուստարում կազմակերպված միջոցառումների՝ հանդեսների, հավաքների, երեկոյթների, էքսկուրսիաների, ճանաչողական այցերի, ժողովների և այլնի թիվը	12	8	8
Ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու և նմանատիպ առաջարկների թիվը	3	3	2
Ծնողական խորհրդի հանդիպումների հաճախականությունը՝ դրանց թիվը 1 ուստարվա ընթացքում	6	8	8
Ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից աջակցություն ստացող սովորողների տոկոսը տվյալ ուստարում	7%	6%	5%
Սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներում ներառված ծնողների տոկոսը.	100%	100%	100%
Ծնողների տոկոսը, որոնք օգտվում են http://www.emis.am , http://ktak.am , http://www.armedu.am , http://forum.armedu.am/ , http://lib.armedu.am , և այլ կրթական կայքերից, ինչպես նաև հաստատության	75%	87%	90%
Նկարագրել վերջին 3 տարում սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները	Ամսաթիվ	Առաջարկների քննարկմանը մասնակից ծնողների թիվը	Մեկնաբանություն թույլատրել կատարել ճանաչողական էքսկուրսիաներ: Ավելի հաճախակի դարձնել հոգեբանի հանդիպումները դասարանների հետ:
1. Ճանաչողական էքսկուրսիաներ, արշավներ, պատմամշակութային վայրեր	Ուստարվա ընթացքում	340/85%	30%
2. Գեղագիտական ճաշակձևավորելուն պատակով այցելություն թատերական երկայացումներ, գրական-երաժշտական ցերեկոյթներ, ցուցահանդեսներ	Ուստարվա ընթացքում	400/80%	30%

Ծնողական խորհրդի կողմից տվյալ ուստարում կազմակերպված միջոցառումները՝ (հանդեսներ, հավաքներ, երեկույթներ, էքսկուրսիաներ, ճանաչողական այցեր և այլն, մասնակից ծնողների թիվը և սովորողների տոկոսը,			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից կազմակերպված միջոցառումները	Ամսաթիվ	Մասնակից ծնողների թիվը և սովորողների տոկոսը	Ծնողական ներդրումների չափը՝ 200 դրամ Անակնկալ միջոցառում ուսուցչի տոնի առթիվ 07.10.2019թ.
1. Օգնություն զինվորին	Հոկտեմբեր	500-100%	100%
2. Էքսկուրսիաներ	Ուստարվա Ընթացքում	80%	30%
Ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու վերաբերյալ և նմանատիպ առաջարկությունները			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու վերաբերյալ և նմանատիպ առաջարկությունները	Առաջարկությունների քննարկմանը մասնակից ծնողների թիվը և ուսուցիչներին թիվը, ովքեր ծնողական խորհրդի կողմից առաջարկվել են խրախուսման կամ կարգապահական տույժի		
<i>Ուսուցիչները խրախուսվել են բարոյապես:</i>			
Ծնողական խորհրդի հանդիպումների ընթացքում քննարկված հարցերը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի հանդիպումների ընթացքում քննարկված հարցերը	Ամսաթիվ		
<i>1. Ծնողներին հրազեկել իրենց պարտականություններին հրավորներին ՀՀ շորեն սղրոյթ ամբսահմանված պատասխանատւոյթյան մասին</i>	17.09.2020		
<i>2. Ծնողխորհրդին ախագահի ընտրոյթյան հարցը</i>	17.09.2020		
<i>3. Սովորողների արձակուրդների կազմակերպման հարցը</i>			
<i>4. Ծնողագուրկնանապահովերեխաներին օգնոյթյունը ցույց տալու հարցը</i>	17.10.2020		
<i>5. Դժվար դաստիարակվող երեխաներին սոցիալական աջակցոյթյան կազմակերպում</i>	5.02.2021		
Ծնողական խորհրդի կողմից հաստատոյթյան ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցոյթյունը, դրանց ձևերը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից հաստատոյթյան ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցոյթյան դեպքերը և դրանց ձևը	Ամսաթիվ 10.11.2019 25.11.2019	Ծնողների կողմից ներդրված գումարի չափը 200-500 դրամ	Մեկնաբանոյթյուններ ամենամյա <<Բարին արա>> ծրագրին
1. Ծնողագուրկ և անապահով	ուսարվա		

սովորողներին անվճար դասագրքերով ապահովելու մասին	սկզբին		
2.Տնայց դպրոցի սոցիալապես առավել անապահով աշակերտների ընտանիքները՝ օգնության նպատակով	27.11.20		Կարապետյան Արեն 9բ Կիրակոսյան Միրանուշ 7բ Ստեփանյան Մկրիչ 7ա Ղազարյան Մելինե 9ա
.....			
Նկարագրել ծնողական և աշակերտական խորհուրդների համագործակցությունը և դրա ձևերը . 1. Ծնողական և աշակերտական խորհուրդների համագործակցությունը միջոցառումների կազմակերպմանը և անցկացմանը, սովորողների ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների բարելավման գործում, դժվար դաստիարակվող սովորողների դաստիարակչական աշխատանքներում, ինչպես նաև սոցիալական աջակցության գործընթացում			
Նկարագրել ուսումնական հաստատության առօրյայից և տեղի ունեցող իրադարձություններից ծնողների տեղեկացվածության աստիճանը			
<i>Ծնողների հակտիվ մասնակցությունը տարարնույթ միջոցառումներին</i>			
Ծնողների ներգրավվածությունը. սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներին, ներգրավվածության ձևերը			
Նկարագրել արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքները, որոնց մեջ վերջին 3 տարում ծնողները ներգրավված են եղել	Ծնողների մասնակցության ձևերը և մասնակից ծնողների թիվը	Ծնողների ներդրումները ըստ թվի 200-500դր	Մեկնաբանություններ և Օգնություն սննդի և դեղորայքի տեսքով 10.10.2020թ.
1. Տնայց դպրոցի սոցիալապես առավել անապահով աշակերտների ընտանիքները՝ օգնության նպատակով	Ուստարվա ընթացքում		Հագուստի և սննդի տեսքով
2. Էքսկուրսիաներ, միջոցառումներ	Ուստարվա ընթացքում		Տրանսպորտ և սնունդ
.....			
Թվարկել կայքերը, որոնցից օգտվում են ծնողները, օրինակ՝ http://www.emis.am , http://ktak.am , http://www.armedu.am , http://forum.armedu.am/ , http://lib.armedu.am , հաստատության կայք և այլն, մեկնաբանել դրանց անհրաժեշտությունը և օգտակարությունը			
Կայքը	Ամսաթիվ	Օգտվող ծնողների թիվը	Մեկնաբանություն
1 http://www.emis.am ,	Ուստարվա ընթացքում	600	Ծնողները հսկում են աշակերտների առաջադիմությունը
2. http://www.armedu.am ,	Ուստարվա ընթացքում	420	
3. http://lib.armedu.am	Ուստարվա ընթացքում	350	
4. http://imdproc.am	Ուստարվա ընթացքում	400	

Մաս 5-ում բերված 21-ից 24 ցուցանիշների համար անհրաժեշտ է կատարել տվյալների և տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում-փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 33-ը:

Աղյուսակ 33. Տվյալներ հաստատության և համայնքի համագործակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ			
Ուսումնական հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնանյութական բազայի համալրման աշխատանքներին համայնքի մասնակցությունը, մասնակցության ձևը և այդ գործում կատարված ներդրումները.			
Նկարագրել համայնքային հիմնախնդիրների վերաբերյալ սովորողների տեղեկացվածության աստիճանը			
<i>Սովորողների զգալի մասը բավարարչափոփոտեղեկացված են համայնքի հիմնախնդիրներին:</i>			
Ուսումնական հաստատության մասնակցությունը համայնքի աշխատանքներին, մասնակցության ձևերը			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության համայնքի աշխատանքներին մասնակցության դեպքերը և դրանց ձևերը	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների և աշխատողների տոկոսը	Մեկնաբանություն
1. Ազատամարտիկների պանթեոնի մաքրում	12.04.2021	7%	
2. Ծառատունկ	27.04.2021	10%	
Ուսումնական հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված միջոցառումները.			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված միջոցառումները, նշել դրանց թիվը	Ամսաթիվ	Մասնակից սովորողների ու աշխատողների տոկոսը և համայնքի բնակիչների թիվը	Մեկնաբանություն
2. Տնայց համայնքի միայնակ տարեցներին	ուստարվա ընթացքում	45%	

Մաս 6. Հաստատության հիմնախնդիրները, դրանց հաղթահարման ուղիները

Այս մասում հաստատությունը պետք է ամփոփի նախորդ (1-ից 5-րդ) մասերում կատարված մանրամասն ինքնավերլուծությունը՝ ընդհանրացնելով իր ուժեղ և թույլ կողմերը (հիմնախնդիրները) և նշելով հաստատության հնարավորություններն (հեռանկարները) ու հնարավոր վտանգները (ոչիսկերը): Այլ կերպ ասած հաստատությունը պետք է կատարի ՈւՌԹՀՎ վերլուծություն ուժեղ կողմեր, թույլ կողմեր, հնարավորություններ և վտանգներ (SWOT Analysis-Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threads):

Այն նաև անհրաժեշտ գործիք է առկա հիմնախնդիրների ու մարտահրավերների և դրանց լուծման ուղիների համակարգված ձևակերպման համար: Ըստ էության ՈւՌԹՀՎ վերլուծությունը հաստատության կողմից կարող է կիրառվել ցանկացած պլանավորման, այդ թվում՝ ֆինանսական կամ սպազայի համար որոշումների կայացման գործընթացներում:

Սահմանումներ՝

- ուժեղ կողմեր՝ գործոններ, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ ունեն դրական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա և նպաստել դրանց իրականացմանը.
- թույլ կողմեր՝ գործոններ, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ բացասական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա և խոչընդոտել դրանց իրականացումը.

- հնարավորություններ՝ այնպիսի արտաքին գործոններ, որոնք կարող են դրական ազդեցություն ունենալ հաստատության նպատակների իրագործման վրա, սակայն նախկինում հաշվի չեն առնվել.
- վտանգներ՝ արտաքին գործոններ, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ հաստատության նպատակների իրագործման վրա կամ դարձնել դրանք անհասանելի:

Ցանկացած պլանավորման գործընթացից կամ վերլուծության անցկացումից առաջ հաստատությունը պետք է հստակ սահմանի իր տեսլականը և նպատակները՝ ի՞նչ նվաճումներ ու ձեռքբերումներ պետք է ունենա հաստատությունը և ի՞նչ հիմնախնդիրներ այն պետք է լուծի: Հաստատությունը պետք համոզված լինի, որ նախանշված նպատակները ընդհանուր են բոլոր շահառուների համար՝ հաստատության վարչական կազմի, ուսուցիչների, սովորողների, ծնողների և այլն:

ՈւԹՀՎ վերլուծությունն իրականացվում է մի քանի փուլով՝

1. նպատակների համատեղ սահմանում.
2. ամբողջական տվյալների ու տեղեկատվության հավաքն գրառում.
3. տեղեկատվության համապարփակ վերլուծություն և համակարգում՝ ըստ ՈւԹՀՎ վեբը նշված 4 ուղղությունների (ուժեղկողմեր, թույլ կողմեր, հնարավորություններ և վտանգներ)
4. առաջնահերթությունների որոշում՝ շարժվելով ամենակարևոր նպատակներից առաջնային խնդիրներից դեպի ավելի քիչ կարևորները և խուսափելով ոչ իրատեսական, խիստ հավակնոտ նպատակադրումներից: Դրաց անորոշ ձևակերպումներից:

«Կարևոր է չանտեսել թույլ կողմերն, առկա հիմնախնդիրները և չթերագնահատել վտանգները, քանի որ դրանք վաղ թե ուշ կհիշեցնեն իրենց մասին, ընդ որում այն ժամանակ, երբ կայստառեն առավելագույն վնասը: Այս վերլուծության նպատակն է ոչ թե անմիջապես վտանգների հաղթահարման ուղղությամբ անհնարին քայլեր ձեռնարկել, այլ մշտապես ունենալ դրանք տեսադաշտում և հնարավորության սահմաններում փորձել խուսափել դրանցից: Որոշակի առումով վտանգների գնահատումը և հաղթահարումը կապված է ռիսկի գործոնի հետ»: (2010, Մայք Մորիսոն).

Այսպիսով, նախորդ 1-ից 5-րդ մասերում սահմանված ցուցանիշներին և չափանիշներին հաստատության համապատասխանության մանրամասն ինքնավերլուծության հիման վրա անհրաժեշտ է սահմանել

- հաստատության առաքելությունը՝ նպատակը, որն անփոփոխ է տվյալ ժամանակահատվածի համար (միջնաժամկետ կամ երկարաժամկետ).
- հաստատության առաջնահերթ նպատակները տվյալ ժամանակահատվածի համար (միջնաժամկետ կամ երկարաժամկետ)
- որոշել նպատակներից բխող խնդիրները և միջոցառումները:

Այնուհետ առաջարկվում է լրացնել ՈւԹՀՎ վերլուծության ստորև բերված Աղյուսակ 34-ը

Աղյուսակ 34. ՈւՌՀՎ վերլուծության

ՈւՌՀՎ վերլուծություն	
Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
<p>Դպրոցի շենքային պայմանները, ուսումնական միջավայրը և նյութատեխնիկական բազան</p> <ul style="list-style-type: none"> • Շենքային հրաշալի պայմաններ և հնարավորություններ, հիմնանորոգված, վերակառուցված ֆիզիկական միջավայր • Հարմարեցված շենքային պայմաններ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների անվտանգ տեղաշարժն ու ուսուցումը ապահովելու համար • Ջեռուցում • Շուրջօրյա ջրամատակարարում • Էլ. գրատախտակ, 22 համակարգիչ (դյուրակիր)+9 համակարգիչ, լուսային տեխնիկա (պրոյեկտոր), հեռուստացույցներ • Կապ, ինտերնետ կապ, ռադիոհանգույց, ազդարարման, անվտանգության, տեսանկարահանման համակարգեր <p>Պահպանվում են անվտանգության և սանիտարահիգիենիկ անհրաժեշտ նորմերը, շենքի և տարածքի անվտանգ շահագործումը :</p> <p>Դպրոցի ֆինանսատնտեսական գործունեությունը բյուջետային հնարավորությունները</p> <ul style="list-style-type: none"> • Կայուն պետական ֆինանսավորում • Ֆինանսների ճիշտ և գրագետ բաշխում • Ներառական երեխաների առկայություն <p>Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները</p> <ul style="list-style-type: none"> • Դպրոցում գործում են կանոնադրության համաձայն ձևավորված <u>խորհուրդներ՝ կառավարման, մանկավարժական, ծնողական, աշակերտական, որոնք կանոնավոր գումարում են նիստեր և կազմակերպում աշխատանքները, հնարավորությունների սահմանում դպրոցի կարիքներին աջակցության ցուցաբերում :</u> 	<p>Դպրոցի շենքային պայմանները, ուսումնական միջավայրը և նյութատեխնիկական բազան</p> <ul style="list-style-type: none"> • Բոլոր լաբորատորիաներում, առարկայական կաբինետներում ժամանակակից և նոր սարքավորումների բացակայությունը, նյութերի սակավությունը • Ուսումնանյութական բազայի անհամապատասխանությունը ժամանակակից պահանջներին. ինտերակտիվ գրատախտակների, ժամանակակից տեխնիկայի, մարզագույքի սակավությունը <p>Դպրոցի ֆինանսատնտեսական գործունեությունը բյուջետային հնարավորությունները</p> <ul style="list-style-type: none"> • ՈւՌՀՎ-ի, սպասարկող անձնակազմի, միջին աշխատավարձ / նվազում/ • Արտաբյուջետային միջոցներ • Ոչ կառավարական կազմակերպությունների կողմից կրթական ծրագրերից ստացվող նյութական և ֆինանսական աջակցություն • Ձեռնարկատիրական գործունեություն • Օրենքով թույլատրելի վճարովի ծառայությունների մատուցում • Նվիրատվություններ, դրամական ներդրումներ, հովանավորչական, դրամաշնորհային միջոցներ <p>Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ակտիվությամբ՝ մասնակցային, նախագծային ղեկավարման գործառույթներով չեն գործում աշակերտական խորհուրդը, ծնողական խորհուրդը, խորհրդակցական մյուս մարմինները • Դպրոցում չկա հոգաբարձուների խորհուրդ

Դպրոցում կա 6 առարկայական մեթոդախմբում, որոնք ամիսը առնվազն 1 անգամ գումարում են նիստեր, արդյունավետ կազմակերպում աշխատանքները:

Աշակերտական համակազմը, կրթության որակը՝ ըստ սովորողների ուսումնաստության արդյունքների

- Խելացի և ակտիվ աշակերտներ
- Աշակերտների թիվը
- Սովորողների տարեկան գնահատականների միջինը հիմնականում համապատասխանում է ավարտական քննությունների միավորների միջինին
- Հետաքրքրությունը <<Կենդանություն>>, <<Մեղու>>, <<Ռուսական արջուկ>>, <<Ոգնի>> և այլ մրցույթներին մասնակցելու առումով
- Ավարտման գործակիցը՝ ըստ կրթական աստիճանների (100% 4-րդ, 9-րդ և 12-րդ դասարաններում՝ 2020-2021ուստարի)

Մանկավարժական համակազմը, աշխատակազմ

- Մանկավարժական կազմի կայունությունը, ուսուցիչների մասնագիտական կրթությունը /մասնագիտական որակավորման համապատասխանությունը/,
  - Մանկավարժական համակազմում որակավորման տարակարգ ունեցողների թիվը
  - Մասնագիտական մանկավարժական թիմի գործունեությունը / հոգեբան, հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, 5 ուս. օգնական/
  - Մանկավարժական փորձը, հեղինակությունը, մանկավարժական-մասնագիտական որակավորումները
  - Ուսումնադաստիարակչական պրոցեսում իրականացվող բազմաբնույթ միջոցառումներն ու մեխանիզմները
- Սովորողների ֆիզիկական, հոգեկան, սոցիալական առողջությանն ուղղված աշխատանքները (քննարկումներ, կինոդիտումներ, սեմինարներ, կլոր սեղաններ...)

Աշակերտական համակազմը, կրթության որակը՝ ըստ սովորողների ուսումնաստության արդյունքների

- Որակական առաջադիմության ցուցանիշները (1-4-րդ, 5-9-րդ, 10-12-րդ դաս.)
- Առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ, ստացած աշակերտների թիվը
- Միջազգային մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթներին մասնակիցների, մրցանակ ստացածների թիվը
- Դպրոցում օժտված երեխաների համար խմբակների և ակումբների սակավությունը, բացակայությունը
- ԱԽ-ում ԿՄՊԿ ունեցող աշակերտների թիվը /2020- ին՝ 0/
- Շրջանավարտների ուղղորդվածությունը՝ մոտիվացիան
- Կրկնուսույցների մոտ պարապող սովորողների թիվը համընկնում է միասնական քննություն հանձնողների թվի հետ
- Մասնակցությունը պոեզիայի, ասմունքի փառատոներին, մարզական, մշակութային միջոցառումներին
- Սովորողների կողմից կազմակերպված միջոցառումների թիվը
- Սոցիալական ոչ բավարար վիճակում, ոչ լիարժեք ընտանիքներում մեծացող երեխաների հետ կապված խնդիրները
- Ծնողների անտարբերությունը սովորողների ուսման որակի նկատմամբ

Մանկավարժական համակազմը, աշխատակազմ

- Ուսուցիչների հեղինակային և այլ աշխատությունները /6 ուս./
- ԿԳՄՄՆ և այլ մրցույթներում մրցանակներ ստացած ուսուցիչները
- Դպրոցից դուրս անցկացվող ուսումնական պարապմունքների թիվը, ծավալը, ձևերի սահմանափակությունը
- Բաց դասերի թիվը , փոխադարձ դասալսումները /53/, ուսումնական միջոցառումների, օրինակելի դասերի,

Հաղորդակցություն, համագործակցություն

Դպրոցի բոլոր խորհուրդները համագործակցում են Դպրոցը համագործակցում է ԿԳՄՄՆ-ի, ԳԹԿ-ի, ԿՏԱԿ-ի, մարզպետարանի, ԱԻՆ-ի, զորամասերի, ոստիկանության, համայնքապետարանի և այլ կառույցների հետ

տեսադասերի, հեռավար դասերի քանակը, դրանց մեջ ՏՀՏ-ի օգտագործման ծավալը

- *Հեղինակային, նախագծային ծրագրերով ուսուցման բացակայությունը /մշակում, իրագործում, տարածում/*

Հաղորդակցություն, համագործակցություն

- *Համագործակցությունը համայնքի կրթական տարրեր կազմակերպությունների հետ*
- *Համագործակցությունը այլ մարզերի դպրոցների*
- *Կրթամշակութային առնչությունները տարբեր երկրների կամ միջազգային կազմակերպությունների հետ*
- *Գործընկերների ներգրավումը*

Նորարարություն և տեխնոլոգիաներ

- *ՏՀՏ-ների ներդրման և օգտագործման մակարդակը*
- *Տարբեր փորձագիտական ֆորումներին մասնակցությունը և պիլոտային ծրագրերի իրականացումը*
- *Տեխնոլոգիական նորարարությունները*
- *Միջազգային ծրագրերի և ոչ ֆորմալ այլընտրանքային ծրագրերի իրականացումը*
- *Արհեստանոցի, օտար լեզուների լինգաֆոնային կաբինետի բացակայությունը*

Հնարավորություններ	Վտանգներ
<p><i>Հնարավորություններ</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ժամանակակից պահանջներին համապատասխան որակյալ կրթության ապահովում, շրջանավարտների մասնագիտական կողմնորոշում 2. Դասավանդողների կարողությունների շարունակական զարգացում, մասնագիտական հեղինակության և սոցիալական ապահովության մակարդակի բարձրացում (ԿԾ) 3. Նյութատեխնիկական բազայի բարելավում, նոր գույքի և սարքավորումների ձեռքբերում 4. Վճարովի ծառայությունների մատուցում, ձեռնարկատիրական գործունեության կազմակերպում. արտաբյուջեի ձևավորում 5. Կրթամշակութային առնչությունների հաստատում, կամուրջների հիմնում, գործընկերների ներգրավում 6. Նոր ակումբների հիմնում՝ սովորողների մասնագիտական կողմնորոշման և մոտիվացման նպատակով 7. Դպրոցի հեղինակության բարձրացում համայնքում 	<p><i>Վտանգներ</i></p> <p>Շահառուների ուղղորդվածությունը՝ մոտիվացիան</p> <p>Անբավարար ֆինանսական միջոցները</p> <p>Պայմանավորվածությունները չիրագործելը</p> <p>Նյութական աջակցություն չստանալը</p> <p>Սոցիալապես անբարենպաստ և բարձրագույն կրթություն չունեցող ընտանիքների քանակի աճը</p> <p>Երկրի սոցիալական վիճակը, արտագաղթով պայմանավորված՝ աշակերտների արտահոսքը ռեալ վտանգ է ներկայացնում դպրոցի գործունեության կազմակերպման համար</p>

ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Ցանկալիի և իրականի միջև հակասությունը

Առարկայական կաբինետների, լաբորատորիաների, ուսումնական (ֆիզիկական) մեդիամիջավայրի անբավարարությունը (ինչը խանգարում է ժամանակակից կրթական պահանջների բավարարմանը. սովորողների մասնագիտական կողմնորոշման և հետագա կրթության համար նախադրյալների ձևավորմանը)

Շահառուների /ուսուցիչների և աշակերտների/ մոտիվացիան, շահագրգռվածությունը ստեղծագործ ուսուցման գործընթացում

Օժտված երեխաների հետ անբավարար աշխատանքը

Դպրոցի կառավարման գործում համայնքի, ծնողների ակտիվ ներգրավվածության մակարդակը

Դպրոցի ֆինանսական սահմանափակ հնարավորությունները

Ռիսկերը	Ռիսկերի ազդեցության նվազեցմանն ուղղված գործողությունները
Դպրոցի աշխատակազմի մասնագիտական պատրաստվածության մակարդակի խոչընդոտներ	Մանկավարժներին ընդգրկել վերապատրաստման դասընթացներում՝ մասնագիտական և մանկավարժական պատրաստվածության մակարդակը բարձրացնելու նպատակով, կազմակերպել դասալսումներ, նաև՝ փոխադարձ, գործուղել վերապատրաստումների, կազմակերպել բաց դասեր, օրինակելի դասեր Կազմակերպել թրեյնինգներ , դասընթացներ ոչ ուսուցչական կազմի համար՝ մարկետինգային արշավներ, մամլո հաղորդագրություններ, սոցմեդիա, ռեսուրսների զարգացում, առաջարկ-նամակներ գործիքակազմերին տիրապետելու նպատակով
Ծնողական համայնքի կողմից դպրոցի գործունեության մասնակցության պասիվություն	Խրախուսել ծնողական նախաձեռնությունները՝ Ներգրավել ծնողներին դպրոցական կյանքի մեջ՝ Ներդնել <<Ծնող- վերապատրաստող>> նախագիծը
Սովորողների մոտիվացիա	Ձևավորել կրթական մեդիամիջավայր սովորողների հետ, վերացնել դպրոցականի և արտադպրոցականի միջև անջրպետը, ձևավորել նոր ակումբներ, կազմակերպել սնունդը, սահմանել կրթաթոշակներ, խրախուսել նախագծային, հետազոտական ծրագրերի իրականացումը սովորողների կողմից
Դպրոցի ֆինանսական սահմանափակ հնարավորություններ, առկա գերաժախս	Ձևավորել արտաբյուջե . ձեռնարկատիրական գործունեություն, լրացուցիչ ֆինանսավորում, ծրագրեր, հիմնադրամներ, դրամաշնորհներ, նվիրատվություններ
Ուսումնական/ ֆիզիկական/ միջավայրի խոչընդոտներ. Նյութատեխնիկական բազայի ոչ բավարար հազեցվածությունը	Հարստացնել նյութատեխնիկական բազան, վերազինել համակարգչային նոր դասասենյակներ, ստեղծել ժամանակակից լաբորատորիաներ, տեխնոլոգիայի կաբինետ, ժամանակակից ընթերցասրահ, թարմացնել ռեսուրս-կենտրոնը

